

איגרת ספרי חסידות

באר
מקדושים

תצוה - זכור

מקדושים

מערכת 'פאר מקדושים'

ראש המערכת

הגה"ח מוהר"ר ישראל מנחם אלתר שליט"א

עורך ראשי

הרב משה יהודה קרול

עורך אחראי

הרב טוביה פריינד

חברי ועדת היגוי

הגה"ח רבי יחיאל בויס שליט"א

הגה"ח רבי יוחנן גורארי שליט"א

הגה"ח רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א

הגה"ח רבי מנחם מענדל ויזניצער שליט"א

הגה"ח רבי יעקב דוד וינטרוב שליט"א

הגה"ח רבי יצחק ישעיה וייס שליט"א

הגה"ח רבי דוד אברהם מנדלבוים שליט"א

הגה"ח רבי אביגדור מאיר רובינשטיין שליט"א

הגה"ח רבי אברהם מרדכי רושצקי שליט"א

חברי המערכת

הרב דוד סלאנים	הרב חנוך מאיר בינקה
הרב שמחה בונים סלוד	הרב שמחה בונים בויס
הרב ישראל נחום צימרמן	הרב יהושע מנחם בלושטיין
הרב אברהם מרדכי קוזק	הרב אברהם מרדכי ברלינר
הרב יחיאל פנחס קופרברג	הרב משה אריה גומבו
הרב משה יוסף קמינר	הרב שמואל יעקב גליקסברג
הרב יהודה אריה קמפינסקי	הרב יהודה אריה ליב היינה
הרב שמחה בונים קמפינסקי	הרב דוב היישריק
הרב ישראל קרול	הרב אליעזר וינגוט
הרב נחמיה קרול	הרב משה וקסלמן
הרב אברהם שטייר	הרב ישראל טורובר
הרב אליהו אברהם שטרן	הרב מאיר מונטג
הרב שמואל יוסף שטרן	הרב שמחה בונים מורגנשטרן
הרב דוב בער שלמה שפירא	הרב שמחה בונים נאגל
הרב ישראל אליהו שפירא	הרב ישראל סגל

במהדורה זו של 'פאר מקדושים' הושקעה גיעה גדולה ודמים מרובים, תרתי משמע, כדי שהספר יהיה בפאר והדר, נקי ומנופה מכל שגיאה וטעות. לכן על פי דין תורה ולהבדיל ע"פ החוק הבינלאומי אוסרים אנו בכל תוקף כל אופן של הדפסה, צילום והעתקה בלי רשות מפורשת בכתב של המערכת.

ובזה בקשתנו מכל הלומדים והמעיינים, שבאם ימצאו טעות, יואילו בטובם להודיענו, כדי שבעז"ה יתוקן הדבר במהדורות הבאות ובזה יזכו את הרבים ושכרם מרובה מן השמים.

הוצאה לאור ע"י:

'פאר מקדושים'

רח' האדמו"ר מרוז'ין 13, בני ברק

טל: 03-6167334

פקס: 03-5705642

Peer Mikdoshim

13 Ha'admor me'ruzin

Bnei Brak E. Israel

Tel: 972-3-6167334

Fax: 972-3-5705642

6167334@gmail.com

Copyright

כל הזכויות שמורות

ל'אוצר ערכי החסידות'

ע"ר - 580544427 בני ברק

סדר ועימוד:

ישראל רוזן 3136137-053

כריכה ושערים:

שילוב 7680880-052

סֵפֶר
דָּגַל מַחֲנֵה
אֶפְרַיִם

כְּשָׁבָא עֲלֶיךָ, אָזִי וְכַפַּלְתָּ, לְשׁוֹן כָּפֹל, הִינּוּ חֶסְרוֹנְךָ וְחֶסְרוֹן הַשְּׂכִינָה כְּבִיכּוֹל. וְזֶהוּ הַשְּׂשִׁית, בְּה"א, לְרַבּוֹת שְׂבִיעִי, שֶׁהוּא מִדָּה הַשְּׂבִיעִית שֶׁהוּא מְלָכוֹת, הַשְּׂכִינָה כְּבִיכּוֹל כַּנ"ל, וְהִינּוּ לְהַתְּפַלֵּל עֲבוּר הַשְּׂכִינָה, וַיִּמְלֵא מִמִּילָא חֶסְרוֹנְךָ, וְהִבֵּן:

אוּ יֹאמֵר וְכַפַּלְתָּ אֶת הַיְרִיעָה הַשְּׂשִׁית. כִּי יְדוּעֵב^ב, ה' תַּתְּאָה הוּא

דִּינָא דְמְלָכוֹתָא וְה' עֲלָאָה מִינָה כָּל חִירוֹ וְכָל נְהִירוֹ דְאַנְפִּין נְפִיק. וְהוּא שְׁמַרְמֹז, וְכַפַּלְתָּ אֶת הַיְרִיעָה הַשְּׂשִׁית, הִינּוּ הַשְּׂבִיעִית כַּנ"ל, רְצָה לֹמֵר מִדַּת מְלָכוֹת, שֶׁהִיא ה' תַּתְּאָה, דִּינָא דְמְלָכוֹתָא, שְׁמִשָּׁם דִּינִים וְרַעוֹת מִתְעוֹרְרִים, תְּכַפֵּל הַה', הִינּוּ ה' תַּתְּאָה עִם ה' עֲלָאָה, דְמִינָה כָּל חִירוֹ כַּנ"ל, וּבְזֶה יִהְיֶה נִמְתָּק הַדִּינִין, וְהַמְשָׁכִיל יִבִּין:

פְּרֻשַׁת תְּצִוָּה

וְאַתָּה תְּצִוָּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. יֵשׁ לְפָרֶשׁ עַל דָּרְךָ כֹּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא לְצִוּוֹת לְזֶה^א (בְּרֻכּוֹת ו:), הִינּוּ לְהַצְדִּיק. וְזֶה יֵשׁ לֹמֵר הַרְמֹז שְׁאֵמֵר הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ לְמִשְׁה, וְאַתָּה תְּצִוָּה, הִינּוּ אַתָּה הוּא הַצִּוּוֹת שֶׁל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, וְכָל יִשְׂרָאֵל הֵם לֹא נִבְרָאוּ אֶלָּא לְצִוּוֹת לָךְ, וְהִבֵּן:

הַתּוֹרָה רְמוּזָה שְׁכַל הָעוֹלָם נִבְרָא לְצִוּוֹת אֵל הַצְדִּיק

אָזִי יִיָּקְחוּ אֵלֶיךָ, צָרִיךְ אַתָּה לְמַשְׁכֵּם בְּדַבְרֵים אֵלֶיךָ לְהִיּוֹת נִמְשָׁכִים אַחֲרֶיךָ, וְאִז תּוּכַל לְתַקְּנֵן וּלְדַבְּקֵן אֵלֶיךָ. וְזֶהוּ 'אַתָּה ה' אֵלֶיךָ תִּירָא' (דְּבָרִים ו, יג), לְרַבּוֹת תְּלַמְדֵי חֻכְמִים^ב (פְּסָחִים כב:), כִּי כְּשִׁירָא אֶת ה' וּמֵאֲמִין בּוֹ, אִז הוּא דְבוּק בְּיִרְאַת הַתְּלַמִּיד חֻכֵּם, וְהַתְּלַמִּיד חֻכֵּם בְּהַתְּדַבְּקוֹ בְּיִרְאַת הַשֵּׁם, מְדַבֵּק עִמּוֹ כָּל הַיְרָאוֹת אֲמִתִּיּוֹת וְהַנְּמַשְׁכִּים אַחֲרָיו. וְשָׂרֵשׁ זֶה אָמֵר אֲדוּנִי אָבִי זְקֵנִי זִלְזָה"ה, 'אִין, לְגַבִּי מִשָּׁה, מִילְתָּא זוֹטְרָתָא הִיא' (בְּרֻכּוֹת לג:). וּפְשׁוּט, כְּשֶׁהֵם יִרְאִים מִמִּשָּׁה, אָזִי הַיְרָאָה מִילְתָּא זוֹטְרָתָא, כִּי מִשָּׁה הִיא מְדַבְּקֵן בְּיִרְאָה

לִיקוּטִים

וְאַתָּה תְּצִוָּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כּו'. שָׂרֵשׁ הָעֵצָה הִיא, כְּשֶׁאַתָּה רוֹצֵה לְדַבֵּר וְלִיַּחַד אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׂבִשְׂמִים,

בְּדִבְקוֹת הַצְדִּיק בְּיִרְאַת ה' מְדַבֵּק עִמּוֹ כָּל הַנְּמַשְׁכִּים אַחֲרָיו

צִיּוּנִים וּמְקוּרוֹת

כולו לא נברא אלא לצוות לזה. ב. 'שמעון העמסוני, ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתים שבתורה. כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא' פירש וכו', עד שבא רבי עקיבא ודרש 'את ה' אלהיך תירא' לרבות תלמידי חכמים. ג. 'ואמר רבי חנינא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, שנאמר (דברים י, יב) 'זעתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה'. אטו יראת

עב. עיין פי' הרמ"ק לספר יצירה פ"ג: 'זכן פירשו בתיקונים שה"א עילאה יד הגדולה רחמים, וה"א תתאה ידכה יד כהה, והכוונה להיותה דין'. א. 'ואמר רבי חלבו אמר רב הונא כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין שנאמר (קהלת יב, יג) 'סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא' וגו' מאי 'כי זה כל האדם' וכו' רבי שמעון בן עזאי אומר ואמרי לה רבי שמעון בן זומא אומר כל העולם

הַפְּנִימִית עַל יְדֵי הַתְּדַבָּקָם בּוֹי. כֶּף נִרְאִין לִי דְבָרָיו:

‘שָׁמֶן זֵית’, הִיא עַל דֶּרֶךְ שְׁשֻׁמְעָתִי מֵאֲדוּנֵי אָבִי זְקֵנִי זִלְלָהּ עַל פְּסוּק (שה"ש א, ג) **‘שָׁמֶן תּוֹרֵךְ שְׁמֶךָ עַל פֶּן עֲלָמוֹת אֶהְבֹּד’,** שְׁצָרִיךְ לִפְעָמִים לְהִלְבִּישׁ הַתּוֹרָה בְּלְבוּשֵׁין כְּדֵי לְהַכְנִיס בְּלִבְבוֹת בְּנֵי אָדָם. מְשַׁל לְרוֹפֵא שְׂרוּאָה שֶׁהַחֹלָה אֵינּוּ יְכוּל לְקַבֵּל הָרְפוּאָה, כִּי הִיא מֵר בְּעֵינָיו, צָרִיךְ לְלַבֵּשׁ הָרְפוּאָה בְּמִינֵי מְתִיקָה כְּדֵי שְׂיִקְבֵּל. וְזֵהוּ **‘שָׁמֶן תּוֹרֵךְ שְׁמֶךָ עַל פֶּן עֲלָמוֹת אֶהְבֹּד’,** וְדִי לְמַבִּין. וְעַל כֵּן פָּנִים תִּרְאֶה שֶׁתִּהְיֶה זָךְ וְנָקִי, שְׁלֹא תִתְפָּאֵר עֲצָמְךָ בְּלִבְךָ, רַק תִּהְיֶה שְׁפֹל. וְזֵהוּ **‘כְּתִית לְמֵאֹר’,** פְּרוּשׁ תִּהְיֶה כְּתִית בְּלִבְךָ, וְתִדַּע שְׁלֹא הַתְּרוֹמֶמֶת רַק לְמֵאֹר לְעוֹלָם. וְזֵהוּ שְׂאֲמָרוֹ (כְּתוּבוֹת קג:) **‘זָרֵק מְרָה בְּתַלְמִידִים’,** פְּרוּשׁ, תִּזְרֵק הַמְּרִירוֹת מִלִּבְךָ וְלֹא יִהְיֶה בְּךָ כֶּלֶל, רַק בְּתַלְמִידִים, כְּדֵי שְׂיִירְאוּ מִמֶּךָ, וְהִבֵּן: (עַד כֹּאן)

הצדיק צריך להלביש התורה בלבושין כדי שישכנסו בלבבות בני אדם ומתוך הכנעה

וַיִּקְחוּ אֵלָיו שָׁמֶן זֵית זָךְ כְּתִית לְמֵאֹר דְּבִיבֵי דִּיבִירִים וְצִירוּפֵי אוֹתוֹת בַּחֲכֻמָּה מֵאֹר בּוֹה נִיצוּה"ק

לְהַעֲלֹת נֵר תְּמִיד. יֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּזֶה בְּדֶרֶךְ רִמְזוֹ מֵה שְׁחַנְנֵי ה' בְּרַחֲמָיו וּבְרַב חֲסָדָיו, כִּי יְדוּעַ (תהלים קד, כד), **‘כִּלְמָּה בְּחֻכְמָה עָשִׂיתָ’,** שְׁכָל הַדְּבָרִים בְּחֻכְמָה נִבְרָאוּ וְנַעֲשׂוּ, וְהַתְּקוּן שֶׁלָּהֶם הוּא גַם כֵּן עַל יְדֵי חֲכָמָה, הֵינּוּ כְּשֶׁמֶדְבָּר דְּבוּרִים וְצִירוּפֵי אוֹתוֹת מְחֻכְמָה, בְּזֶה הוּא מַעֲלָה כָּל הַנִּיצוּצוֹת קְדוּשִׁים הַתְּחַתּוֹנִים הַנְּתוּנִים בְּשִׁפְלוּת, וּבְזֶה מִמְשִׁיךְ לָהֶם אֹר וּמְאִירֵם מִחֲשָׁפְיוֹתָם:

וְזֵה יֵשׁ לְפָרֵשׁ שְׁמֵרְמֵזוּ בְּפִסּוּק **‘שָׁמֶן זֵית’,** הוּא הַחֲכָמָה כְּדוּעָה. **‘זָךְ’,** הֵינּוּ הַכ"ב אוֹתוֹת הַתּוֹרָה, וְחֻמְשׁ אוֹתוֹת מִנְצַפְיָךְ כְּפוֹלִים הֵם, מִסְפַּר ז'ךְ, וְהֵינּוּ עַל יְדֵי שְׁמֵדְבָר צִירוּפֵי אוֹתוֹת הַקְּדוּשִׁים בְּחֻכְמָה שֶׁהִיא בְּחִינַת שָׁמֶן זֵית, אִז **‘כְּתִית לְמֵאֹר’,** הֵינּוּ מֵה שֶׁהִיא מִתְחַלָּה כְּתִית וּמְעוֹף וְנִמְוֵף, מִמְשִׁיךְ לוֹ אֹר שֶׁהַתְּחִיל לְהֵאִיר מִגּוֹ חֲשׂוֹכָא. וְשָׂרֵשׁ הַכֹּל הוּא לְהַעֲלוֹת נֵר, הֵינּוּ

◆ **צִיּוּנִים וּמְקוֹרוֹת** ◆

הַמַּחְיָה אֶת הַדְּבַר לֹא הִיָּה יְכוּל לְהִיָּת, וְא"כ לְמָה לִי לְדַבֵּק בַּחֲמוּרֵי הַדְּבַר, אֲדַבֵּק בַּחֲיִיתוֹ וְהוּא כַח מְכוּחוֹת הַש"י, לְכֵן מְלַבֵּשׁ א"ע בְּאַהֲבָה וִירֵאת ה' ית', וּבְזֶה מַעֲלָה הַנִּיצוּץ מִדְּבַר הַהוּא. וְכֵן בְּאִכִּילָה וּבִשְׂאֵר תַּעֲנוּגִים וְכו'. וְזֵהוּ **‘בֵּן פּוֹרֵת יוֹסֵף’** (בְּרֵאשִׁית מו, כב), דְּהֵינּוּ הַבֵּן הֵם הָאוֹתוֹת שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל כַּעַת, וְנִק' בְּנִים, הֵם פּוֹרֵתִים, ר"ל מְרַבִּים. יוֹסֵף, הוּא תוֹסְפוֹת תַּעֲנוּג בַּהֲש"י. בֵּן פּוֹרֵת עַלֵי עֵינָי, כִּי עֵינָי הוּא חֲכָמָה, דְּהֵינּוּ ע"י חֲכָמָה מְרַבִּין תַּעֲנוּג כִּי **‘כּוֹלֵם בַּחֲכָמָה אֶתְבָּרִירוֹ, כִּמ"ש לְעִיל שַׁעַל יְדֵי חֲכָמָה מַעֲלָה נִיצוּצוֹת. וְהֵינּוּ (קֶהֱלַת ז, יב) ‘וְהַחֲכָמָה תַּחֲיָה’** וְגו'. ז. וְזֵה"ק ח"ג כו. **‘כִּי עִמָּךְ מְקוֹר חַיִּים’** (תהלים לו, י) דֹּא שְׁמֶן עֲלֵאָה דְנִגִּיד וְלֹא פְסִיק לְעֵלְמִין דְּשֵׂרִיא בְּגו חֲכָמָה עֲלֵאָה דְכֵלֵא הַדֹּא הוּא דְכֵתִיב **‘כִּי עִמָּךְ, עִמָּךְ שֵׂרִיא וְלֹא מִתְפָּרֵשׁ מִנָּךְ לְעֵלְמִין בַּחֲבִיבוֹתָא דְכֵלֵא. וְעֵינָי מִנְחוֹת פֹּה:**

שמים מילתא זוטרתא היא והאמר רבי חנינא משום רבי שמעון בן יוחי אין לו להקדוש ברוך הוא בבית גנזיו אלא אוצר של יראת שמים שנאמר (ישעיהו לג, ו) **‘יראת ה' היא אוצרו,** אין לגבי משה מילתא זוטרתא היא. דאמר רבי חנינא, משל לאדם שמבקשים ממנו כלי גדול ויש לו, דומה עליו ככלי קטן, קטן ואין לו, דומה עליו ככלי גדול. ד. עיין צפנת פענח פר' וארא, תולדות יעקב יוסף פר' תולדות. ה. נכנס רבן גמליאל אצלו, ומסר לו סדרי נשיאות. אמר לו בני, נהוג נשיאותך ברמים, זרוק מרה בתלמידים. ו. תורת המגיד פר' ויחי: **‘כִּי כּוֹלֵם בַּחֲכָמָה עִשִׂיתָ** וְכֵתִיב (משלי ג, יט) **‘ה' בַּחֲכָמָה, דְּהֵינּוּ כַח הַבוּרָא שׁוֹרָה בַּחֲכָמָה. א"כ לִפ"ז יֵשׁ אֱלוֹהוֹת בַּמַּחֲשָׁבָה זֶרָה כַח הַפּוֹעֵל הַמַּחְיָה אוֹתוֹ הַדְּבַר, וְתִיכֵף מְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּאַהֲבָה וִירֵאָה מִפְּנֵי נִיצוּץ הַקְּדוּשׁ שֶׁבְּדְבַר הַהוּא, בְּאִמְרוֹ בְּלָבוֹ, כִּיּוֹן שְׁלוּלֵי חֵלֶק אֱלוֹהוֹת**

הַשְּׂכִינָה הַנִּקְרָא נֶרֶ", כְּמוֹ (מִשְׁלֵי ו, כג) 'כִּי נֶר מְצֻוָּה', וְגַם נִשְׁמַת הָאָדָם נִקְרָא נֶר, כְּמוֹ (שם כ, כז) 'כִּי נֶר ה' נִשְׁמַת אָדָם'. וְעַקֵּר הוּא לְהַעֲלוֹתָם לְבַחֲיַנַּת 'תְּמִיד', שֶׁהוּא בַּחֲיִינַת אַרְבַּע אֲלִפִּי"ן^ט, שֶׁהֵם מִן אַרְבַּע אֲהֵי"ה, שֶׁהוּא בַּחֲיִינַת 'תְּמִיד' וְהֵינּוּ שֶׁהוּא מַעֲלָה אֲלוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁהוּא הַשְּׂכִינָה כְּבִיכּוֹל הַנִּקְרָאת נֶר, לְבַחֲיַיִת אַרְבַּע אֲלִפִּי"ן שֶׁל אַרְבַּע אֲהֵי"ה, וְנַעֲשֶׂה ה' אֲלִפִּי"ן, וְעַל יְדֵי זֶה נִמְתְּקוּ הַדִּינִים בְּשֶׁרֶשֶׁן. וַיֵּשׁ בְּזֶה עוֹד רְמִז אֶל פְּנֵי הַקְּטָרֶת, וַיֵּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה, עֵינַי שָׁם:

כְּתַפִּים, עֵינַי שָׁם י. וְזֶהוּ שְׁמֵרְמוֹ, שְׂתֵי כְּתַפִּיו הֵם יַחֲוֶה לְזַכְרוֹן, וְהַמְשָׁכִיל יָבִין:

עוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ שְׁמֵן זֵית זֶה כְּתִיב לְמֵאוֹר
לְהַעֲלֹת נֶר תְּמִיד. כִּי אֵימָתָא בְּרַעֲיָא
מְהֵימְנָא^כ, כִּי הַתּוֹרָה הִיא רְמ"ח מְצֻוֹת
עֲשֶׂה, כְּדֵי לְהַמְלִיךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
כָּל רְמ"ח אֵיבָרָיו וּמְמִילָא נִמְלָךְ עַל כָּל
הָעוֹלָם, וְעֵינַי בְּפָרֻשַׁת מְשַׁפְּטִים דָּף קי"ח
עֲמוּד א' י. וְזֶהוּ יֵשׁ לְפָרֵשׁ, 'שְׁמֵן זֵית', הֵינּוּ
הַתּוֹרָה שְׁנִמְשָׁלָה לְשְׁמֵן י, 'זָךְ', הֵינּוּ יִהְיֶה
זֶה בְּלִי שׁוּם עָרוּב שְׁמָרִים וּפְסֻלַּת וְכִנּוּיָה
אַחֲרָת, רַק לְהַמְלִיךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
רְמ"ח אֵיבָרָיו, וְזֶהוּ 'מֵאוֹר', עִם הַכּוֹלָל
גִּימְטְרִיא רְמ"ח, 'לְהַעֲלֹת נֶר', כִּי הַשְּׂכִינָה

תורה בלא
פסולת עושה
ממאור נר

שְׂתֵי כְּתַפִּיו לְזַכְרוֹן. יֵשׁ בְּזֶה סוּד פְּנֵינָה
וַיַּחֲוֶה לְזַכְרוֹן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּעֵנַיִן

רמז לייחוד
שתני כתפיים

◆ **צִיּוּנִים וּמְקוֹרוֹת** ◆

הִיא הַאֲלֹהִים שֶׁל אִי"ה, וְהִי"ד וְהִי"ה שֶׁל אִי"ה הֵם אוֹתִיּוֹת י"ה, וְהֵם או"א כַּאֲמוֹר שֵׁם שֶׁהֵם בְּדִיקָנָא עֵילָאָה. וְע"ע פְּרִי עֵץ חַיִּים שְׁעַר יוֹה"כ פ"ב, וְע"ע שְׁעַר הַיַּחֲוֶה פ"ד. יב. זוה"ק ח"ג קי: וּבִגִּין דָּא יְהִיב לֶון אֲוֵרִייתָא מִשְׁמִיָּה, זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם וְזֶה זְכַרִי לְדַר דַּר' (שְׁמוֹת ג, טו), וְהָא אֲוִקְמוּדָה, י"ה עִם שְׁמֵי שִׁס"ה, ו"ה עִם זְכַרִי רְמ"ח, בְּכָל מְצוּוָה וּמְצוּוָה קִשִּׁיר לֶון לְיִשְׂרָאֵל בְּשְׁמִיָּה, לְמַהוּי כָל אַבְרָא וְאַבְרָא דְלַהוֹן חוֹלֵק עַדְבִּיָּה וְאַחְסַנְתִּיָּה, וּבִגִּין דָּא זֹוּבַח לְאַלְהִים יַחְרָם" (שם כב, יט) וְגו'. יג. זוה"ק ח"ב קיח. 'אֲמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהֵימְנָא בְּגִין דָּא אַנְתָּ מִתְקַן בַּחְבוּרָא דָּא דְרַמ"ח פְּקוּדִין, לְאַמְלַכָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל אַבְרָים דְשְׂכִינְתָּא בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, וְלִית אַנְתָּ חַיִּישׁ לִיקְרָךְ, זְכָאָה חוֹלְקָךְ, דְכַגּוּנָא דְאַנְתָּ אֲמַלִּיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל אַבְרָים דְשְׂכִינְתָּא, דַּאֲיִנּוֹן בְּעֵלֵי מְדוֹת דְכָל יִשְׂרָאֵל, מֵאַרְי מְדוֹת אֲיִנּוֹן אַבְרָים דְשְׂכִינְתָּא, הַכִּי עֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁרְיָא שְׁמִיָּה עֲלֶךְ, וַיִּמְלַכִּינְךָ עַל כָּל מְשֻׁרִיין עֲלֵאִין וְתַתֵּאִין. יד. דב"ר ז, ג: רַבִּנּוֹן אֲמַרִי בַחֲמֶשֶׁה דְבָרִים נִמְשַׁלָּה הַתּוֹרָה, בְּמִים וּבִיין וּבְדָבָשׁ וּבַחֲלָב וּבְשֶׁמֶן, שְׁמֵן מִנִּין שְׁנַאֲמַר (ש"ה"א, ג) 'שְׁמֵן תּוֹרַק שְׁמֵךְ' מֵהַ שְׁמֵן הַזֶּה תַּחֲלַתּוּ מֵר

ח. עֵינַי תִּיקוּ"ז יד: וְאַיְהוּ מְנוּרָה נוֹר דְלִיק מִסְטְרָא דְשְׂכִינְתָּא, דַּאֲתַמַּר בַּה נֶר ה'. ט. פְּרִי עֵץ חַיִּים שְׁעַר ק"ש פ"ט: וְהַעֲנִין, כִּי הַכְּתָר שֶׁל לֵאָה אֵינָה נַעֲשִׂית רַק אַחַר עֲשִׂיַת הַמוֹחִין, וְהוּא, כִּי הַמוֹחִין שֶׁלָּהּ הֵם ד' שְׁמוֹת אֵהִי"ה, וְד' אֲלִפִּין שֶׁלָּהֶם הֵם מִתְעַלִּים עַל הַמוֹחִין, וְנַעֲשִׂין כְּתָר אֶל לֵאָה. וְהִנֵּה אֲלֹף, גי' קי"א, וְד' פְּעַמִּים הוּא תַמ"ד. וְהוּא סוּד 'עוֹלַת תְּמִיד' (בַּמְדַּבֵּר כח, ו), כִּי תַמ"ד חֲסַר י' כְּתוּב'. י. עֵינַי פְּר' כִּי תִשָּׂא ד"ה וְרָאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל: יְדוּעַ בְּכוֹונַת הַקְּטוֹרֶת כִּי מֵה"שׁ בְּמִלּוּאוֹ הוּא מִסְפַּר מוֹת וְנִמְתַּק וְנַעֲשֶׂה הָאֲמַת וְכו', בְּתוֹרַתּוֹ שֶׁל ר' מֵאִיר הִיָּה כְּתוּב כְּתוּבַת אוֹר בֵּא' (בְּר"ר כ, יב) וְזֶהוּ הַרְמִזוֹ 'כִּי קִרְן' (שְׁמוֹת לז, לה) הֵינּוּ הָאִיר 'אוֹר פְּנֵי מִשְׁה' שֶׁעֲשֶׂה מִן בַּחֲיַיִת רַע שְׁלוֹ שֶׁהוּא עוֹר אוֹר בֵּא' וְדַבֵּק עֲצָמוֹ אֶל בַּחֲיַיִת הָאֲמַת שְׁבוּ שֶׁהוּא אוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וְזֶהוּ זֶה שִׁיב אֶת הַמְּסוּהָ עַל פְּנֵי' כִּי 'מְסוּהָ' הוּא מִסְפַּר 'אַלֶּף' עַל דֶּרֶךְ (אִיּוֹב לג, לג) 'וְאַאֲלֶפֶךָ חֲכַמָּה' הֵינּוּ שֶׁהִיָּה מְדַבֵּק עֲצָמוֹ לְחֲכַמָּה אֲמִיתִית'. יא. מִשְׁנַת חֲסִידִים מִס' יוֹמָא פ"י: 'בְּתִיבַת אִי"ה דְקְדוּשָׁה יְכוּיִן לִיַּחְוֶה הַזְּכִירָה הָאֲמוּרָה בְּעֹלוֹת הַשַּׁחַר דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הַתְּלוּי בְּשְׁתֵי כְּתוּבוֹת דָּא"א שְׁבָהֶם שֵׁם י"ה, וְכָל שֵׁם י"ה עוֹלָה ת"ק כַּאֲמוֹר שֵׁם, וְשְׁנֵי ת"ק מִסְפָּרֶם אֲלֶפֶךָ, וְזוֹ

סֵפֶר

נְעָם
אֱלִימֶלֶךְ

הצדיק המקדש
עצמו מנעוריו
א"צ להצניע
מעשיו כי הוא
מבולא משומר
מכל פניה
ומכשול

טז) כְּאִשׁוֹ פְּרִשְׁתִּי כְּכַרְפֵּט שְׂזָה רָמֵז שְׂאֲנַחֲנֹנוּ
צָרִיכִין לְעִבּוֹד וּלְתַקֵּן הַשְּׁלֵשׁ עוֹלָמוֹת
וְלִהְבִּיאֵם אֶל עוֹלָם הַד': *
וְאֵל אִמָּה תְּכַלְנָה מְלַמְעָלָה' (שם), פְּרוֹשׁ
כַּנְ"ל שְׂאֲחֵר כֶּף תִּזְכָּה לְאִמָּה
הַעֲלִינָה כַּנְ"ל דְּהִינּוּ לְאַחֲדוֹת הַעֲלִינָה, וְזָה
רָמֵז שְׂדֵרוֹמִית מְזַרְחִית לֹא הָיָה לָהּ יְסוּד'
(זכחים נג:), רָמֵז לְהַצְדִּיק הַמְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ
מִנְעוּרָיו וְהוֹלֵךְ בְּדַרְךְ חֻכְמָה, * שְׂזָהוּ רָמֵז

'דְּרוֹמִית' הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים' (ב"ב כה:),
'מְזַרְחִית' פְּרוֹשׁ שְׂאוּרוֹ זוֹרַח עַל כָּל
הָעוֹלָמוֹת לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, 'לֹא הָיָה לָהּ
יְסוּד', * רָמֵז שְׂצַדִּיק כְּזֶה אֵין צָרִיף
לְהַתְּאַמֵּץ לַעֲשׂוֹת לוֹ יְסוּד כַּנְ"ל לְצַמְצָם
עֲצָמוֹ בְּכָל מַעֲשָׂיו, כִּי הַצְדִּיק הַזֶּה מְמִילָא
הוּא מְשַׁמֵּר מִכָּל פְּנֵיָה וּמְכַשׁוֹל וְרַגְלֵי
חֲסִידָיו יִשְׁמֵר. וְהֵבִין לְהַכְנִיס הַדְּבָרִים הַנִּזְכָּרִים
בְּלֵב לְשׁוֹמְרֵם וְלַעֲשׂוֹתֵם כָּל הַיָּמִים, אָמֵן: *

פרשת תצוה

וְאֵתָה תִּצְוָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. *
נִרְאָה לְפָרֵשׁ בְּצִרוּף הַפְּסוּק שְׂאֲמַר
דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תהלים מ, ו) 'רְבוֹת
עֲשִׂיתָ אֵתָה ה' אֱלֹהֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
וּמְחֻשְׁבוֹתֶיךָ אֱלִינוּ' וְכוּ', * נִרְאָה לְפָרֵשׁ
דְּהִנָּה לְכַאוּרָה יֵשׁ לְהַבִּין הָאֵיף אֶפְשָׁר
שְׂהַצְדִּיק יַפְעַל נִפְלְאוֹת לְרַפְאוֹת הַחוּלָה
וְלְהַתִּיר אֲסוּרִים וְכַדוּמָה, הֲלֹא 'אֵין כָּל
חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ' (קהלת א, ט), או
כְּשֶׂהַצְדִּיק מְחַדֵּשׁ סוּדוֹת הַתּוֹרָה מֵהֵיכָן
הֵיטָה זֹאת לְהַצְדִּיק: *

אֵף הָעֲנִין הוּא, דְּהִנָּה הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ בְּרוּךְ
הוּא עֲמִיה שְׂרִיָה נְהוֹרָא^ב, וְהִנָּה כְּתִיב
(בראשית א, ג) 'וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי
אוֹר', יֵשׁ לוֹמַר הַפְּרוֹשׁ דְּהִינּוּ בְּאוֹמְרוֹ 'יְהִי
אוֹר וַיְהִי אוֹר' רָצָה לוֹמַר שְׂנִתְהוּהָ אוֹר
חֲדָשׁ שֵׁם בְּמַקְוֵמוֹ וּמִשֵּׁם נִמְשָׁף הָאוֹר
לְמַטָּה, וְנִמְצָא הַשָּׂרֵשׁ נִשְׂאָר לְמַעַלָּה, וְכֵן
כָּל דְּבָר וְדְבָר עֲשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
שָׂרֵשׁוֹ לְמַעַלָּה^ג, וְכָל הַנַּעֲשָׂה לְמַטָּה הוּא עַל
יְדֵי הַתְּנוּעָה שְׂאָדָם מִנְעֻנְע, מְתַנוּעֵעַ הַשָּׂרֵשׁ
לְמַעַלָּה וְנִמְשָׁף הַדְּבָר לְמַטָּה^ד, וְזֶהוּ 'רְבוֹת

כל דבר
הנעשה למטה
מתעורר
השורש
למעלה ונמשך
הדבר למטה

ציונים ומקורות

פט. עיין לעיל פר' נח ד"ה תחתים שנים: 'פירש
רש"י ז"ל עליונים לאדם אמצעים למדור תחתים
לזבל. יש לומר הפירוש כך, דעיקר צריך הצדיק
לתקן בעבודתו שלש עולמות והם מרומזים בגוף
האדם. דהיינו ראש האדם הוא כסא ומרכבה.
וזוהו 'אראה דמות כמראה אדם יושב על כסא',
וע"ע זוה"ק ח"ב ריז.
א. ע"ע לעיל פר' ויחי ד"ה ויחי: 'לכאורה יש
להבין הסיבה הזאת שהצדיק מתפלל על החולה
והוא מתרפא ונראה הדבר כמו השתנות חלילה

אצל הבורא האחד הפשוט האמיתי וחלילה
לחשוב ולומר כך. וע"ע להלן ליקוטי שושנה
ד"ה שירו לה'. ב. עפ"י דניאל ב, כב. ג. עיין
בוזה"ק ח"ג לא: 'דהא לית לך טב וביש, קדושה
ומסאבותא, דלית ליה עקרא ושרשא לעילא,
ובעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא, מה
דתלי בעובדא, בעובדא אתער לעילא, ואתעביד
עובדא, ומה דתלי במלין, במלין, כד אתגור
במלה, אתער הכי לעילא'. ד. ע"ע לעיל פר'
תרומה ד"ה או יאמר ויקחו לי. וע"ע ליקוטי

עֲשִׂיתָ רְצָה לומר שְהִרְבָּה סבות ופְעֻלוֹת פְּעֻלָּת וְעֲשִׂיתָ 'אתה ה', וְנִמְצָא שְהִשְׁרַשׁ הוא לְמַעַלָּה, לְכֵן 'נִפְלְאוֹתֶיךָ' שְאֵנוּ מְחַדְּשִׁים דְּהֵינּוּ רְפוּאָה וּפְרִינְסָה וְכָל דְּבָר, 'וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ' דְּהֵינּוּ סוּדוֹת הַתּוֹרָה, 'אֵלֵינוּ' אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת הַכֹּל:

הכל מוכן למעלה והצדיק צריך רק לנענע השורש העליון ומוריד השפעה למטה

וְזֶהוּ שְאָמַר הַפְּסוּק שְאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוא לְמִשָּׁה רַבְּנוּ 'וְאַתָּה תְצַוֶּנָּה', לְשׁוֹן צְוָאָה הוא נוֹפֵל עַל הַשְּׁפָעוֹת בְּרָכָה וְרַחֲמִים כְּמוֹ שְכֶתוּב (ויקרא כה, כא) 'וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי' וְכו', וְאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוא 'וְאַתָּה' וְי"ו מוֹסִיף עַל הָעֲנִיָּן, דְּהֵינּוּ גַם אֶתָּה תְצַוֶּה בְּרָכוֹת וְהַשְּׁפָעוֹת לְיִשְׂרָאֵל, כִּי הַכֹּל מְצַוֶּה וְעוֹמֵד מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוא וְרָשׁוּם הַכֹּל בְּשִׁרְשׁוֹ, רַק גַּם אֶתָּה תְצַוֶּה לְנַעֲנַע הַשֶּׁרֶשׁ הָעֲלִיוֹן:

'וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֵן זֵית זָךְ', רָמַז 'שְׁמֵן זֵית' היא הַשְּׁפָע גְדוּלָּה וְזָכָה", וּמָה שְׁנֵאָמַר 'אֵלֶיךָ' וְהִיָּה לוֹ לומר וַיִּקְחוּ לָהֶם, כִּי הַצְּדִיק בְּרֵאוֹתוֹ שְׁיִשְׂרָאֵל נִשְׁפָּעִים בְּשִׁפְעַי אֲזִי הַנְּאָה לוֹ וְתַעֲנוּג כְּאֵלוֹ הִיָּה הַשְּׁפָעָה הַזֹּאת לוֹ, וְקַל לְהַבִּין: *

לצדיק יש תענוג והנאה שישראל נשפעים בשפע

או יאמר דְּהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ דְרָכֵי מוֹסֵר וְתוֹכַחָה אִיךָ יוֹכִיחַ אָדָם אֶת חֲבֵרוֹ, דְּהֵנָּה הָאָדָם הַרוֹצֵה לְהוֹכִיחַ בְּנֵי אָדָם צָרִיךְ לְהִיָּת קְדוֹשׁ וְטָהוֹר בְּכָל בְּחִינּוֹתָיו דְּהֵינּוּ נִפְשׁ רוּחַ נְשָׁמָה, הוא טָהוֹר וְגוֹפוֹ טָהוֹר, וְאִז 'הוֹכַח תוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו

כשהמוכח אינו קדוש וטהור אין תוכחתו עולה כהוגן וגם המוכח עושה המצוה בפניו

חָטָא' (ויקרא יט, יז), דָּאִי לָאו הָכִי שְׁיִהִיָּה נִבְחָן עִם כָּל אוֹפְנֵי בַקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, אֲזִי בְלִתי אֶפְשָׁרִי שְׁתוֹכַחְתוּ יַעֲלֶה כַּהֲגֵן אֶף אִם יְצוּהָ בְטוֹב לְבַנֵּי אָדָם וַיַּעֲשׂוּ עַל פִּיו, גַּם שְׁנִיָּהִם אֵינָם יְכוּלִים שְׁיִהִיָּה מַעֲשִׂיהֶם בְּשִׁלְמוֹת, וַיִּפְנֶה לְבַבְכֶם זֶה בְּכַה יֹאמַר בְּלִבְבוֹ לְהַתְּפָאֵר בְּלִבּוֹ אִיךָ מַעֲלָתוֹ גְּדוּלָּה שְׁזָכָה אֶת חֲבֵרוֹ בְּמִצְוֹת ה' לַעֲשׂוֹתָהּ וְתוֹעֵבַת ה' כָּל גְּבַה לֵב, וְזֶה יֹאמַר בְּלִבּוֹ גַּם כֵּן בְּהַתְּפָאֵרוֹת לְהַתְּפָאֵר בְּפָנֵי בְנֵי אָדָם וְלֹא יַעֲשֶׂה הַמִּצְוָה בְּשִׁלְמוֹת לְכַבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַק שְׂיִבֵּא לוֹ פְּנִיּוֹת רַבּוֹת בְּלִבְבוֹ, וְכָל זֶה הוּא מִחֲמַת שְׁזֶה הַמִּצְוָה לוֹ בְטוֹב אֵינן שְׁלֵם בְּצַדִּיקוֹ בְּכָל בְּחִינּוֹתָיו כְּנ"ל, אֲבָל הַצְּדִיק הַשְּׁלֵם, לוֹ רָאוּי וְהַגּוֹן לְהוֹכִיחַ, וְהַעוֹשֶׂה כְּמִצְוֹתָיו אֶף בְּפָנָיו וְלֹא יִגְבֶּה לְכַבוֹ בְּקִרְבּוֹ לְשׁוּם פְּנִיָּה אַחֲרַת לֹא הוּא וְלֹא הַעוֹשִׂים רַק שְׁנִיָּהֶם כְּאֶחָד טוֹבִים יַעֲשׂוּ לְכַבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ:

וְזֶהוּ 'וְאַתָּה' דְּוִי"ו הוּא הַמוֹסִיף עַל הָעֲנִיָּן, דְּהֵינּוּ 'אתה' עִם כָּל בְּחִינּוֹתֶיךָ כְּנ"ל 'תְצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' עַל דְּרָךְ דְּאִיתָא בְּגִמְרָא (ירושלמי ברכות פ"ט ה"א) 'וְה', הוּא וּבֵית דִּינּוֹ', דְּהֵינּוּ הוּא הַמוֹסִיף עַל הָעֲנִיָּן, וְכְמוֹ כֵּן הַפְּרוּשׁ כָּאֵן 'וְאַתָּה תְצַוֶּה' בְטוֹב שְׁזֶה נִקְרָא 'צוּה' עַל דְּרָךְ דְּאִיתָא בְּסִפְרֵימ' מְצוּהָ בְטוֹב וּמְזַהֵר בְּרַע, וְאִם תְצַוֶּה עָלֶיהֶם אִם" כָּל הַבְּחִינּוֹת שְׁלָךְ כְּנ"ל, תִּפְעַל שְׁלֹא תִבּוֹאוּ לִידֵי פְּנִיּוֹת אַחֲרַת לֹא אֶתָּה וְלֹא הֵם:

◆ ציונים ומקורות ◆

רימונים שער ערכי הכינויים פכ"א ערך שמן. ו. אמר רבי אלעזר כל מקום שנאמר וה' הוא ובית דינו. בנין אב שבכולם 'וה' דבר עליך רעה' (מלכים א כב, כג). ז. עיין ספר המצוות להרמב"ם מצוה קעו. ח. כ"ה בדפו"ר ואולי צ"ל עם.

תורה (טשרנוביל) הדרכה ב': 'וצריך להאמין באמונה שלימה כשאדם מנענע אפילו באצבע קטנה מנענע עולמות עליונים רוחניים כמו שאמר הבעש"ט ז"ל, וצריך להבין כי כל אדם כלול מכל העולמות וד"ל. ה. עיין פרדס

כשרואה המוכיח שנעשה כמצוותו לא יבוא כזה לפניה רק יהיה כוונתו ליחוד שמו ית'

וְזֶהוּ 'וַיִּקְחוּ אֱלִיף שָׁמֶן זֵית', דְּהֵינּוּ כָּל הַתְּשׁוּבוֹת וְהַמְצוֹת שֶׁיַּעֲשׂוּ שָׁזֶה רָמַז שָׁמֶן זֵית זָךְ, 'כְּתִית לְמֵאֹר' כְּדֹאִיתָא בְּאֲשִׁיף הַקְּדוֹשׁ פְּרוּשׁוֹ בְּאֶרֶץ^ט, שְׁצָרִיף הָאֲדָם לְכַתֵּת וּלְשַׁבֵּר עֲצָמוֹ בְּעֵנוּיִים וְסִגּוּפִים בְּשִׁבִיל עֲבוֹדַת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ, עֵינַי שָׁם, וְכָל זֹאת גַּם אִם יַעֲשׂוּ בְּפִנְיָךְ לֹא תִבֵּא אִתָּם לְיַדֵי פְּנִיָה אַחֲרַת חֲלִילָהּ. וְזֶהוּ 'וַיִּקְחוּ אֱלִיף' רָצָה לֹמַר בְּפִנְיָךְ שְׁאִתָּה רוּאָה

עֲשׂוֹתָם כְּמִצְוֹתָךְ עַל יָדֶךָ וְלֹא תִפְנוּ לְשׁוֹם פְּנִיָה רַק לְיִחּוּד שְׁמוֹ יִתְבַּרֵּךְ:

'לְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד', רָצָה לֹמַר שְׁלֹא תִהְיֶה פְּנוּתְכֶם רַק לְהַעֲלוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְהָאֹר הֶעָלִיז הַנִּקְרָא 'נֵר יֵא', * 'תְּמִיד' פְּרוּשׁ שְׁתִּרְאָה שְׁלֹא תִזּוּז מִמֶּךָ הַקְּדֻשָּׁה וְהָאֹר הֶעָלִיז לְעוֹלָם. וְזֶהוּ הַפְּרוּשׁ הַפְּסוּק (ויקרא ו, ו) 'אֵשׁ תְּמִיד תִּקַּד עַל הַמִּזְבֵּחַ' פְּרוּשׁ שֶׁהַכְּתוּב מְזַהֵר שֶׁיֵּהָא תְּמִיד הַקְּדֻשָּׁה

תמיד אור הקדושה ואור העליון יבערו בו שלא יכבו לעולם

◆ ציונים ומקורות ◆

ט. שמות כז, כ-כא. י. 'שתהיה כתית, מדוכה נכנע ומקבל יסורין מאהבה. על ידי שלש אלה יעלה שמנך למאור האמתי הוא יתברך להעלות לך נר שתהיה אתה מעלה נר אור תורתך עולה ומאיר ומבין נפלאות ממנה וכו' אך צריך תדמה לזית בכל פרטיו, כדי להאיר בשני העולמות, והן שלשה דברים. א. שלא תתגאה, כי תכיר בואך מטיפה סרוחה והיותך הולך למקום עפר רימה ותולעה, ב. להסיר מתוכך כל פניה בלתי טובה, ג. התרחק מכל תאות החומר ולמתק מרירותו ביסורין בסבר פנים יפות. ועל שלשה אתה נאמר זית זך כתית, על הראשון אמר זית, מה זית פריו עליון וחובטין אותו עד יפול למטה לארץ ואחר כך יקחוהו להאיר, כך אם תראה עצמך עליון יחבטוך מן השמים עד שעד ארץ ישפילוך ואז תכשר להאיר. ועל השני אמר זך שהוא בלי שמרים, כך אתה תהיה משולל שמרי כל פניות עכורות, ולא שתעשה מצות בעירוב שמרים ואחר כך תפרישם כדרך כל שמן שעושה שמרים ואחר כך בוררים הזך מתוכן, כי אם כשמן אגור ששמנו אגור בתוכו היוצא מאליו בלי טחינה שמתחלתו אינו בא לידי שמרים, כך מתחלת מעשיך יהיו משוללי פניות. ועל השלישי שהוא לסבול יסורים לבטל מרירות החומר, אמר כתית כזית המר בטבעו ועל ידי כתישה נמתק, כך אתה על ידי כתישת יסורין ימתק חומרך ועל ידי כן תזכה להעלות נר נשמתך מעלה מעלה לפני ה', ולא עוד אלא שתזכה לאשר בשר ה' את דניאל איש חמודות

באמור לו (דניאל יב, יג) 'ואתה לך לקץ הימין ותנוח ותעמוד' כו', שלא תצטרך נפשך לבא בגלגול רק תנוח ותעמוד לקץ הימין. וזה אומרו תמיד, שעל ידי אלה תעלה נפשך תמיד ולא תצטרך לשוב למטה לארץ בגלגול. ויבוא זה על נכון במאמרם ז"ל (מנחות פו.) 'כתית למאור ולא כתית למנחות' כי אם נטחן בריחים, שיהיה הרמז ויקחו אליך שעל ידי חבטה כזית יהיה זך שמנו כנוס בתוכו ויוצא מעשה הטוב מיד בלי שמרים על ידי היותו כתית ביסורין, אז מיד יהיה למאור להעלות נר נפשו לפני ה' תמיד בלי גלגול. כלומר שאם שמנו לא יוציא החוצה וישאר בלתי אגורי רק מעורב בחומריו על ידי פניות בלתי טובות, כמקרה הזית שאחר צאת שמנו האגור בתוכו על ידי כתישה בלבד מה שנשאר מעורב בחומר הזית וגרעיניו צריך לגלגלו בריחים למנחות, כך תצטרך לגלגלך בגלגולי ריחים העולם הזה פעמים שלש ואז תוכן למנחות. שהוא, כי אחר גלגול פעמים לא יבצר מהשאר עדיין קצת לכלוך אשמת דבר או צד פניות, ומתמרק בגיהנם עד יטהר ואז יובל שי מנחה לה', דוגמה דזית שהשמן הנשאר מעורב בגוף הזית שאחר התגלגל בריחים נקלה באש תחת מחבת או מרחשת ואז הנקלה בו יהיה מנחה לה' וכו'. יא. עיין בצרור המור שמות כז, א: 'המנורה, אשר עליה ההשפעה המאירה למשכילים להשכיל ולראות באור ה', כי היא רומזת למנורת האור השמימי. והשמן הזך להעלות נר תמיד, הוא רמז אל האצילות והשפע הבא מאור העליון'.

סֵפֶר
מֵאוֹר
עֵינַיִם

פְּרֻשַׁת וְאַתָּה תְּצַוָּה

וְאַתָּה תְּצַוָּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֵן זֵית זָךְ וְגו'. כְּכַר הַתְּעוֹרָרוּ הַמְּפָרְשִׁים סְפָקוֹת, וּתְרִי מְנִיָּהּ וְדַמְדַּכְרֵי דְכִירִי, הָא' לְמָה לֹא נִזְכַּר שְׁמוֹ שֶׁל מִשֶּׁה רַבְּנוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם בְּמִצְוָה זוֹ, וּמָה נִשְׁתַּנָּה מִצְוָה זוֹ מִכָּל מִצְוֹת שֶׁבַתּוֹרָה שֶׁכִּלְכַן נֶאֱמַר 'וַיִּדְבַר ה' אֶל מִשֶּׁה דִּבַּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְכֹאֵן הָעֲלִים וְהִס כִּי לֹא לְהַזְכִּיר שְׁמוֹ בְּמִצְוָה זוֹ.¹ וְהִב' מִפְּנֵי מָה נִתְּסַף הוּא"ו בְּמִלַּת 'וְאַתָּה תְּצַוָּה' וְגו'.

אֲמַנָּם נִקְדִּים מֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל ל' 'בְּרֵאשִׁית' (בראשית א, א) בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה וְכו' וּבְשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל'. וְהַעֲנִין שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ שֵׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ בַּתּוֹרָה, שֶׁהוּא שֵׁרֶשׁ כָּל הַשְּׂרָשִׁים שֶׁל כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה יִתְאַחֲדוּ נַפְשוֹת יִשְׂרָאֵל בְּהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּעֵת עֶסְקָם בַּתּוֹרָה, דְּאוֹרֵיתָא וְקוּדְשָׁא

הש"ת התלבש בתורה שיש בה גבול ומידה ועי"ז היה אפשר לברוא העדה"ז המוגבל במקום וכו'

בְּרִיךְ הוּא תַד הוּא², שֶׁהִיָּה מְבַלְתִּי אֶפְשָׁרִי לְהִיּוֹת הָעוֹלָם כִּי אִם עַל יְדֵי שְׁנִתְאַחֵד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם הַתּוֹרָה, כִּי הֲלֹא הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ הוּא אֵין סוּף וּבְלִתִּי בְּעַל תְּכִלִּית וְאֵין לוֹ גְּבוּל וְקִצְבָה וְשַׁעוֹר, וְלֹא הִיָּה בְּאֶפְשָׁרִי לְבְרָא הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי הַמְּגַבֵּל בְּזִמָּן וּמְקוֹם³, כִּי אִם בְּאֶמְצָעוֹת הַתּוֹרָה שְׁנִתְלַבֵּשׁ הַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ שֶׁהוּא אוֹר מְעֻטָּה לְבוֹשׁוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה יְכוֹל לְהִיּוֹת צְמֻצוֹם לְהַגְבִּיל בָּה זִמָּן וּמְקוֹם, כִּי בַתּוֹרָה מְצִינוּ שֵׁישׁ לָהּ אֵיזָה גְּבוּל וְקִצְבָה וּמְדָה, כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (עירוּבִין כ"א). עַל פְּסוּק (זכריה ה, ב) 'מְגַלָּה עֶפְהָ אֲרָכָה עֲשָׂרִים בְּאֲמָה וְרַחֲבָהָ אֲרָבַעִים בְּאֲמָה' שֶׁהִיא הַתּוֹרָה שֵׁישׁ לָהּ מְדָה כְּמִדְתָּהּ שְׁנִתְנָה לָהּ חַז"ל בְּפֵרוּשׁ הַפְּסוּק הַזֶּה⁴, וְלִכְּן עַל יְדֵי צְמֻצַם הַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ בַּתּוֹךְ הָעוֹלָמוֹת עַד שֶׁבְּרָא עוֹלָם הַזֶּה בְּגְבוּל וְתְכִלִּית, וְלִכְּן נִקְרָאִים הַמְּדוּת

◆ צִיּוּנִים וּמְקוֹרוֹת ◆

זכרון פר' תולדות ד"ה ומה שאומר: 'איתא (בר"ר ג, ד) מהיכן נבראת האורה, מהוד מעטה לבושו יתברך. דהנה התגלות ראשון היה אותיות התורה, והוא צמצום שצמצם ב"ה את אורו לצורך נבראים כדי להתקיים העולם'. וע"ע דרוש המלבוש (ר"י סרוג) עמ' א: 'ודע שהמלבוש מאור מהותו יתברך וכו', והמלבוש הזה הוא אותיות התורה וכו'. וע"ע עמק המלך שער שעשועי המלך פ"ד ופנ"א. ח. 'אמר רב חסדא דריש מרי בר מר, מאי דכתיב (תהלים קיט, צו) 'לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאוד', דבר זה אמרו דוד ולא פירשו וכו', עד שבא זכריה בן עדו ופירשו, דכתיב 'ויאמר אלי מה אתה רואה

א. 'ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד'. ב. עיין בעל הטורים, זוה"ק ח"ג רמו. ג. עיין אור החיים. ד. ראה רש"י בראשית א, א: 'אין המקרא הזה אומר אלא דרשוני כמ"ש רז"ל בשביל התורה שנקראת 'ראשית דרכו' (משלי ח, כב) ובשביל ישראל שנקראו 'ראשית תבואתה' (ירמיה ב, ג). וע"ע אותיות רבי עקיבא. ה. עיין זוה"ק ח"א כד. 'אורייתא דא קודשא בריך הוא'. ושם ח"ב ס. 'ואין תורה אלא קודשא בריך הוא'. ו. עיין עץ חיים שער עיגולים ויושר ענף ג. וע"ע שער ההקדמות כא: 'סיבת הצמצום היה, כדי שיוכלו התחתונים לקבל האור'. ז. ע"ע זאת

המקבלים אצלנו בשם 'מדות', מפני שפכה מדד ושער חכמתו יתברך כמה שיכול העולם לסבל אור שפעת חכמת אלהותו יתברך^ט:

וזהו פרוש הגמרא על פסוק (דברים י, כ) 'ובו תדבק' וכי אפשר לדבק בשכינה, והלא 'אש אכלה הוא' (דברים ד, כד), אלא הדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום וכו'. ולכאורה הדבר תמויה, שהרי מפל מקום יפלא הדבר על לישנא דקרא דמשמע דהדבקות בו יתברך ממש ולא במדותיו, וכי אפשר וכו', ואיך נוציא הפסוק ממשוטו לומר 'הדבק במדותיו', ואין זה לשון הכתוב, שהרי כתוב 'ובו תדבק' דמשמע דוקא בו ולא במדותיו^{יא}:

אמנם יובן עם האמור למעלה, שהמדות הם שנתצמצמו על ידי התלבשותו יתברך באור הוד מעטה לבושו יתברך שהיא התורה, והם י"ג מדות שהתורה שפעל פה נדרשת בהן

משמעות הפסוק הוא שהדבקות היא בה' ממש ולא במדותיו

כשלומד תורה כדי להדבק בשורש נשמתו שבתורה מתאחד ממש בהקב"ה המלוכש ב"ג מידות

מתורה שבכתב, והן הן הי"ג מדות שגזקרו בפסוק (שמות לד, ו) 'ה' ה' אל רחום' וגו'^{יב}, עליהם רמזו רבותינו ז"ל 'מה הוא רחום וכו', וכשאדם עוסק בתורה בדבקות לשרש נשמתו ששם הוא בתורה כאמור, נעשה אחדות אחד עם הבורא יתברך כפיכול, ולכן גם הפשוטו של מקרא אמת 'ובו תדבק' בו ממש, שהוא יתאחד במקורו בהתורה ושם נעשין אחדות אחד ממש, ויבארו רבותינו ז"ל כיצד תהיה דבקותו בו יתברך ממש, ותצו שהוא על ידי מדותיו כאמור על ידי המדות שהתורה נדרשת בהן יוכל הוא לדבקה בו יתברך:

וזהו שאמרו 'מה הוא רחום' כו', שנהו עצה נכונה אל האדם אשר איננו יכול לעסק בתורה תמיד, על כל פנים יהיה תמכין דאורייתא, שעל ידו יוכל האיש העוסק בתורה ללמד בדבקות האמור ולדבקה בו יתברך^{יג}:

כשאי יכול לעסוק בתורה תמיד יהיה תמכין דאורייתא

ציונים ומקורות

ערומים, הקדוש ברוך הוא ביקר חולים וכו' אף אתה בקר חולים וכו', הקדוש ברוך הוא קבר מתים וכו' אף אתה קבור מתים'. וע"ע רש"י דברים יג, ה: 'ובו תדבקון', הדבק בדרכיו, גמול חסדים, קבור מתים, בקר חולים, כמו שעשה הקב"ה'. יא. ע"ע לעיל פר' יתרו ד"ה ואיתא בגמ' ולדבקה. יב. עיין זוה"ק ח"ג רכת. תליטר מכילן דרחמי דאורייתא, דאתמר בהון בשלוש עשרה מידות התורה נדרשת. וע"ע קדושת לוי פר' כי תשא ד"ה ויעבור: 'אמר אדומ"ר מו"ה ר' דוב בער כי 'שלוש עשרה מידות שהתורה נדרשת בהן' אחת הם עם הי"ג מידות אלו, ומידת 'קל וחומר' הוא מידת 'אל', ומידת 'רחום' הוא 'גזרה שוה'. וע"ע אור תורה (מעזריטש) פר' וישלח ד"ה ויהי לי, פר' בהעלותך ד"ה ואביה. יג. ע"ע לעיל פר' יתרו ד"ה והנה כדי.

ואומר אני רואה מגילה עפה אורכה עשרים באמה ורוחבה עשר באמה, וכי פשטת לה הויא לה עשרין בעשרין, וכתוב (יחזקאל ב, ז) 'היא כתובה פנים ואחור' וכי קלת לה כמה הויא לה ארבעין בעשרין. וכתוב (ישעיה מ, יב) 'מי מדד בשעלו מים ושמים בזרת תיכן' וגו', נמצא כל העולם כולו אחד משלושת אלפים ומאתים בתורה'. ט. עיין שער ההקדמות ו: 'לסיבה זו נקראו הנמצאים בשם 'מידות, ובשם 'ספירות, ולהורות כי יש בהם מידה קצובה ומספר קצוב, מה שאין כן באין סוף עצמו'. י. עיין סוטה יד. 'מאי דכתיב (דברים יג, ה) 'אחרי ה' אלהיכם תלכו', וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה, והלא כבר נאמר 'כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא', אלא להלך אחר מידותיו של הקדוש ברוך הוא, מה הוא מלביש ערומים וכו' אף אתה הלבש

כשנסתלק
מש"ר שהוא
בחי' הדעת נגנו
הדעת בתורה
וכל אחד משיג
בתורה בחי'
הדעת כפי
שכלו

וְהִנֵּה כְּכֹר כְּתוּב אֶצְלוֹ בְּפִרְשֵׁת תְּרוּמָה יי
פְּנוֹת הַמֶּן הֶרְשַׁע שְׂרָצָה בְּחֹדֶשׁ זֶה
דְּוָקָא, עַל פִּי מֵאָמֵר רְבוּתֵינוּ ז"ל (מגילה
יג:) 'מִפְּנֵי שְׁבוּז' בְּאֶדְר מֵת מִשָּׁה, וְלֹא
יָדַע 'וְכוּ' ט, וְהוּא עֲנִין וְהִסְתַּלְקוֹת הַדְּעַת
בְּחִינַת מִשָּׁה ט, אֶף הַדְּעַת אֶף עַל פִּי
שְׁנִסְתַּלַּק מִזֶּה הָעוֹלָם חֲזָר לְשִׁרְשׁוֹ
לְעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וְנִגְנָז בְּתוֹרָה, וְזֶהוּ 'וְלֹא
יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ' (דברים לד, ו), שְׁכָל
אֶחָד וְאֶחָד מְשִׁיג מֵה שֶׁהוּא לוֹמֵד כְּפִי
שְׁכָלוֹ, וְהַדְּעַת שֵׁישׁ לוֹ הוּא בְּחִינַת מִשָּׁה

שְׁנִגְנָז בְּתוֹרָה, אֶף שִׁדְע כָּל קְבוּרַת מִשָּׁה,
שִׁיְהִיָּה לוֹ כָּל הַדְּעַת שֶׁל מִשָּׁה, זֶה אִי
אֶפְשָׁר, יַעֲזִין שָׁם בְּאֶרִיכוֹת":

וְהִנֵּה הַדְּעַת הוּא בְּחִינַת וי"ח שֶׁהוּא
הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה, וְזֶהוּ 'וְאִתָּה
תְּצוּה' וְגו'. וּמִתְחַלֵּה נְבִאָר לְמָה לֹא נִזְכָּר
שְׁמוֹ. כִּי הִנֵּה חָל סֶדֶר תְּצוּה בְּשִׁבּוּעַ שְׁחָל
בָּה ז' אֶדְר, הוּא בְּחִינַת הִסְתַּלְקוֹת מִשָּׁה,
וְלִכֵּן לֹא נִזְכָּר שְׁמוֹ בְּסֶדֶר פְּרָשָׁה זו כִּי
נִסְתַּלַּק מִשָּׁה ט, אֶף הוּא בְּהַעֲלָם בְּתוֹרָה
כְּאִמּוֹר, וְהוּא בְּחִינַת ו', וְזֶהוּ 'וְאִתָּה

ז' אדר חל
בפרישת תצוה
ולכן לא נזכר
מש"ר ונרמז
שהתקרבנות
אליו ולמדוהגתו
היא ע"י
המשכת בחי'
הדעת שבתורה

◆ ציונים ומקורות ◆

וע"כ ציוו חז"ל 'מאוד מאוד הוי שפל רוח', כי
מאחר שיש לך בחינת משה שהרי יש לך דעת
ואפילו אם הוא מעט מן המעט, אף על פי כן
הלא זה הוא בחינת משה שיש לך, א"כ איפוא
זאת עשו גם אתה כמו מרע"ה להיות שפל רוח
בחינת משה וכו', ועדיין אין זו מדרגת משה
עצמו וכו', והנה נאמר במשה רבינו ע"ה (דברים
לד, ו) 'ולא ידע איש את קבורתו' והוא ע"פ
האמור שאתפשטותא דמשה בכל דרא, ולזה
ענין בחינת משה הוא גנוז באדם הישראלי, 'ולא
ידע איש את קבורתו' פי' שלא ידעו היכן משה
קבור וגנוז, כי באמת הוא נגנוז ונקבר בדעת של
כל אחד ואחד מישראל כאמור, וזהו 'ויקבור
אותו בגיא' פירוש שנגנוז בחינת משה שהוא
הדעת אצל מי שהוא שפל בעיניו כגיא ואינו
מתגאה וכו', וזהו שהיה המן הרשע סבור שכיון
שבז' באדר מת משה בחינת הדעת ונשארו
ישראל בהסתלקות בחינת הדעת ח"ו ואזי יוכל
להם אבל לא ידע שבז' באדר נולד משה רצה
לומר שתיכף ומיד כשמת הוא נולד מכיון שהוא
נשאר אצל ישראל כאמור שהרי אתפשטותא'
וכו'. יח. עיין תיקו"ז יג: 'ובדעת דא ו"ו'. וע"ע פרי
עץ חיים שער הלולב פ"ג: 'הלא נודע, כי הג'
מוחזין הנ"ל שהם חב"ד, הם ג' אותיות יה"ו, י'
חכמה, ה' בינה, ו' דעת כנודע'. יט. ע"ע עבודת
ישראל פר' ויחי ד"ה לישועתך: 'מציינו בתורה
דברי משה רבינו ע"ה שגזר על עצמו (שמות לב,

יד. ד"ה והנה הרשע. טו. 'תנא כיון שנפל פור
בחוודש אדר שמח שמחה גדולה, אמר נפל לי
פור בירח שמת בו משה, ולא היה יודע שבשבעה
באדר מת ובשבעה באדר נולד'. טז. עיין זוה"ק
ח"ב רכא. "אשר פוקד על פי משה, דא רזא
דדעת'. וע"ע פרי עץ חיים שער חג המצות פ"א.
יז. 'והנה הרשע היה מפיל הגורל מיום ליום
ומחודש לחודש לכלות את עמנו בני' בחודש
אדר מפני שבז' באדר מת מרע"ה ולא ידע שבז'
באדר נולד משה כמבואר בדברי רז"ל, והענין
דאיתא בזוה"ק 'אתפשטותא דמשה בכל דרא
ודרא עד שיתין ריבוא דרי', וזהו ענין בחינת
הדעת שיש לכל אחד ואחד מישראל להשיג
בתורה, והכל על ידי הדעת בחינת משה שהוא
היה הדעת של כל ישראל, ויש לכל אחד ואחד
ניצוץ דבר מה חלק מהדעת של משה רבינו ע"ה,
בכדי שידע ויבין וישיג כל אחד ואחד בתורה כל
חד וחד כפום שיעורא דיליה, כפי בחינת משה
שיש אצלו, כך הוא מבין ומשיג בתורתו וכו',
ולכן אמרו רז"ל (אבות פ"ד מ"ד) 'מאוד מאוד הוי
שפל רוח בפני כל אדם', והאיך יצוו ע"ז חז"ל
לכל אדם וכו', הלא זה הוא אשר נשתבח משה
רבינו עליו השלום במידה זו בתורה כמו שאמר
הכתוב (במדבר יב, ג) 'והאיש משה עניו מאוד מכל
האדם' גו' ואיך יזכה ילוד אשה אחר זולתו לבוא
למדרגה זו. אך הענין הוא כמ"ש שיש לכל אחד
ואחד מישראל בחינת משה והוא הדעת שלו,

סֵפֶר
עֲבוֹדַת
יִשְׂרָאֵל

כשאנו מתפללים במחשבה זכה, הקב"ה שולח לנו מחשבות זרות כדי שיהרהר בתשובה

ומקבולת והגרון כל פלי ברזל לא נשמע בבית בהבנתו (שם). רצה לומר על דרך שאמר הרב ישראל בעל שם י"ל על הגמרא (ברכות לג): 'האומר שמע שמע משתקין אותו' ופריך 'דלמא מעקרא לא איכוון' ומשני 'מחינן ליה במרזפתא דפרזלא כי היכי דאיכוון'. ולכאורה התרוץ אינו מובן וכי מה יעשה שלא כן, ופרש הוא ז"ל, דהנה אם אדם מתפלל בלא מחשבה צלולה אזי ה' יתברך שולח לו מחשבות זרות כדי שעל ידי זה יהרהר בתשובה ויתחזק עצמו להתפלל במחשבה טהורה. וזהו שמשני הגמרא שזה לא אפשר

שלא איכוון מעקרא שהרי 'מחינן ליה במרזפתא דפרזלא' הם המחשבות זרות עד שיכוון. וזהו גם כן פרוש 'מקבולת והגרון וגו' לא נשמע בבית בהבנתו, רצה לומר שבימי שלמה המלך עליו השלום היו כלן צדיקים וקדושים ולא היו צריכין למרזפתא דפרזלא הם המחשבות זרות:

דיבורי שלמה המלך כביכול דיבורי הקב"ה

ויהי דבר ה' וגו' הבית וגו' והקמתי את דברי אתך וגו' (שם, פסוק י-יב). רצה לומר שהדבורים שלך יהיו כמו דברי כאלו אני דברתי אותם כביכול, וזהו 'את דברי אתך':

פרשת תצוה

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך וגו'. רמז במלת 'תצוה', שצריך הצדיק להמשיך לישראל מדת מלכות בשם א"ל אדנ"י, גימטריא צ"ו כידוע.

הצדיק צריך להמשיך לישראל מדת מלכות בשם א"ל אדנ"י

ידי זה ונקרא שמן משחת קדש חכמה עלאה:

שהצדיק מדבר דברי תורה עד שמתקן את ישראל לתורה ועבודה

כתית למאור. נודע מהזהר הקדוש הצדיק 'כתיש כתישין' עין בתקונים^ב. כי מדרך הצדיק ללמד תורה לרבים ואומר לך איש ואיש כפי ערכו, ונמצא דבור אחד לזה ודבור שני לזה והחיות רצוא ושוב אצלו מענין לענין. וזה דרך הכותש במכתשת מכניס ומוציא בוכנא באסיתא, כן הצדיק מדבר דברי תורה וחוזר ומתדבק בשרשו וחוזר ואומר תורה עד שמתקן ומעלה את בני ישראל לתורה ולעבודה, והבן הענין.

והנה מדלא פתיב צו את בני ישראל, שמע מנה שהקדוש ברוך הוא רמז למשה רבנו עליו השלום שהתועלת הוא גם כן למעלתו כמו לישראל, כי כשהצדיק מלמד תורה לבני ישראל נתוסף אצלו גם כן בהירות וקדושה יותר מקדם. לזה אמר 'אתה תצוה', כאלו פתיב תצוה ויקחו אליך שמן זית, שיתוסף בך מדת חכמה על

כשהצדיק מלמד תורה לישראל נתוסף אצלו גם בהירות וקדושה

ציונים ומקורות

ההקדמות דף מג: ובספר הליקוטים פקודי פל"ח. ב. מא: וע"ע בזה"ק ח"ג קט: רעב.

אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע אני שהוא מטורף. א. עיין בשער

‘לְהַעֲלֹת נֵר תְּמִיד’, דְּהִינּוּ שֶׁהַשּׁוֹמְעִים יִשְׁמְעוּ וְיִלְמְדוּ וְיִהְיֶה לָהֶם גַּם כֵּן עַלֶּיהָ כִּי הַמְקַבֵּל הוּא מְקַבֵּל בְּלִי רְצוּא וְשׁוֹב, וְהֵבֵן:

לְשִׁמְעַת תּוֹרָה וְתַפְלָה מִפִּינּוּ. וְכֵן עֲנִינְ הַנְּרוֹת, ‘בְּאוֹרְךָ נִרְאָה אוֹר’ וְאַתָּה מְצוּה אוֹתָנוּ לְהַדְלִיק נְרוֹת. וְלִית מַחְשָׁבָה תְּפִיסָא בְּךָ כָּלִל וְאִין לְעַמֵּד עַל סוּד הָעֲנִינְ רַק הַנְּגִלַת לָנוּ וְלִבְנֵינוּ לְעֲשׂוֹת, אָמֵן:

התורה והתפלה שלומדים ומתפללים הכל מכחו ית' ואפ"ה הקב"ה מתאוה לזה

וְאַתָּה תְּצוּה. אֵיתָא בְּמִדְרַשׁ (שמו"ר לו, ד) 'הָדָא הוּא דְכְּתִיב (איוב יד, טו) 'תִּקְרָא וְאֲנֹכִי אֶעֱנֶנּךָ לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ תִּכְסֶּף' אִין תִּכְסֶּף אֶלָּא לְשׁוֹן תְּאֻוָּה וְכוּ' אָנוּ בְּאוֹרְךָ נִרְאָה אוֹר (תהלים לו, י) וְאַתָּה מְצוּה לְהַדְלִיק נְרוֹת' וְכוּ'.^א אִיּוֹב אָמַר הִפְסוּק הַזֶּה וְרַמְזוּ בְּזֶה בְּלִשׁוֹן תְּמוּה 'תִּקְרָא וְאֲנֹכִי אֶעֱנֶנּךָ', פְּרוּשׁ כִּי כָּל הַתּוֹרָה שְׁאָנוּ לוֹמְדִים וְכָל הַתְּפִלוֹת שְׁאָנוּ מְתַפְּלִין וְכָל מַעֲשִׂים טוֹבִים שְׁאָנוּ עוֹשִׂים הַכֹּל מִשְׁלֵךְ רַבּוֹן הָעוֹלָמִים. כִּי אַתָּה נִתַּתְּ לָנוּ חֲמִשָּׁה מוֹצְאוֹת הַפֶּה, וְחֲמִשָּׁה חוּשִׁים, וְרַמְ"ח אֵיבָרִים, וְאַתָּה מְחִיָּה אֶת כָּלֶם וּמַשְׁפִּיעַ בָּהֶם בְּכָל רִגַע, וְזוֹלַתְךָ אָנוּ אָפְסִים וְאִין. וְאִם כֵּן כָּל הַקְּרִיאָה וְהַקְּדָשָׁה שְׁאָנוּ עוֹשִׂים הֵי כְּאֵלוֹ אַתָּה קְרִאתָ וְעֲשִׂיתָ, כִּיּוֹן שְׂכָל הַשְּׂכָל וְהַכֹּחַ שְׁלֵךְ הֵם, אִם כֵּן הֵי כְּאֵלוֹ 'תִּקְרָא וְאֲנֹכִי אֶעֱנֶנּךָ', שְׂכָל מַעֲשֵׂינוּ הֵם רַק כְּעֲנִינְ עוֹנָה לְקְרִיאָה וְאָנוּ מְטִין אֶת עַצְמָנוּ לְכַף זְכוּת לְרְצוֹנְךָ הַטְּהוֹר וְהַרִי זֹאת רַק כְּמוֹ עוֹנָה. וְאֶפְלוּ הֵכִי 'לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ תִּכְסֶּף' לְשׁוֹן תְּאֻוָּה, כִּיּוֹן שֶׁהַכֹּל שְׁלֵךְ אִם כֵּן אִין לְעַמֵּד בְּסוּדְךָ לְמָה אַתָּה מְתַאֲוָה לְזֶה

הצדיקים במעשיהם הטובים ממשיכין אור החכמה ונגלה אור הפנים

אֵיתָא בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא (תצוה יא) 'כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחֻלוּ' (משלי ג, לה), זֶה דְּדוֹד וְשְׁלֵמָה בְּנוּ שְׁבָנוּ בֵּית הַמְּקַדָּשׁ וְנִטְלוּ כְּבוֹד, 'וְכַסִּילִים מְרִים קְלוּן' וְגו' רָאָה מָה כְּתִיב (תהלים עג, כ) 'ה' בְּעִיר' וְגו' עֵינִי שָׁם'. דְּהִנֵּה 'כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחֻלוּ', שְׁעַל יְדֵי מַעֲשִׂיהֶם הַטוֹבִים מִמְּשִׁיכִין אוֹר הַחֲכָמָה וְנִגְלָה אוֹר הַפָּנִים שֶׁהוּא 'אֵל' בְּמִלּוּאוֹ אֶלֶף לְמַ"ד, וְזֶה 'יִנְחֻלוּ' דְּדוֹד וְשְׁלֵמָה שְׁבָנוּ בֵּית הַמְּקַדָּשׁ וְעָשׂוּ הַיַּחֲוֹד הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. וְכֵן בְּכָל יוֹם כְּשֶׁאֲנַחְנוּ עוֹנִים 'אָמֵן' אַחַר הַבְּרָכוֹת יֵשׁ בּוֹ צְרוּף הַיּוֹנָ"ה וְאֲדַנְ"י, וּבְזִמְנֵי הַיַּחֲוֹד נִגְלָה אוֹר הַפָּנִים וְנִקְרָא 'כְּבוֹד' דְּלַעֲלָא. וְהַכְּסִילִים הַמְּחַלְלִים וּמְפָרִידִים זֶה מִזֹּאת פּוֹגְמִין בְּאוֹר הַפָּנִים וְה' עוֹשֶׂה בָּהֶם דִּין וְהַפָּנִים שָׁל זַעַם, כִּי 'הַפָּנִים' עִם הַכּוֹלָל גִּימַטְרִיא 'קְלוּן' וְזֶה 'מְקוֹם' וְגו'. עַל יְדֵי הַפָּגַם שֶׁעָשָׂה נַעֲשֶׂה בּוֹ הַצְּרוּף לְעֲנֹשׁוֹ, וְלִהְפֹּךְ לְצַדִּיקִים יִזְרַח 'אוֹר נִגְהַ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכוּן הַיּוֹם' (משלי ד, יח):

◆ צִיּוּנִים וּמְקוֹרוֹת ◆

'כבוד חכמים ינחלו' זה דוד ושלמה בנו שבנו ביהמ"ק ונטלו כבוד. 'וכסילים מרים קלון' אלו האומות שהחריבוהו, הקב"ה עושה להן קלון. ראה מה כתיב 'ה' בעיר צלמם תבזה' (תהלים עג, כ) ולמה בעיר, המשל אומר מקום שהליסטים מקפח שם הוא נתלה, לפיכך 'ה' בעיר צלמם תבזה' הוי 'וכסילים מרים קלון'. ה. כן הוא בדפו"ר ואולי צ"ל 'מרים'.

ג. 'ואתה תצוה, הה"ד (איוב יד, טו) 'תקרא ואנכי אענך למעשה ידיך תכסוף'. בד' דברים נתאוה הקב"ה למעשה ידיו ואין תכסוף אלא תאוה שנאמר (בראשית לא, ל) 'כי נכסוף נכספתה', (תהלים פד, א) 'נכספה וגם כלתה נפשי'. ואלו הן ד' דברים' וכו', ומאיר לעולם דכתיב (יחזקאל מג, ב) 'והארץ האירה מכבודו', ואמר לישראל 'ויקחו אליך שמן זית זך' הוי למעשה ידיך תכסוף'. ד. 'דבר אחר,

פְּרִשְׁת זְכוֹר

בְּמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא פְּרִשְׁת תַּצְא (פ"א)
 'מְלַחְמָה לְה' בְּעַמְלָק מְדַר דְר'
 (שמות יז, טז), רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי
 יוֹסִי, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מְדוּרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה
 עַד דּוּרוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר
 מְדוּרוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל עַד דּוּרוֹ שֶׁל מְרִדְכִי
 וְאַסְתֵּר, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מְדוּרוֹ שֶׁל מְרִדְכִי
 וְאַסְתֵּר עַד דּוּרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ שֶׁהוּא שְׁלֹשָׁה
 דוֹרוֹת וְכוּ'. דוֹר דוֹרִים תֵּלֵת. רַבִּי בְּרַכְיָה
 בְּשֵׁם רַבִּי אַבָּא בַר כְּהֵנָא, כָּל זְמַן שְׁזַרְעוּ
 שָׁל עַמְלָק קָיָם כְּאִלוֹ כְּנָף מְכֻסָּה הַפְּנִים,
 אֲבָד זָרְעוֹ מִן הָעוֹלָם, וְלֹא יִכְנֶף עוֹד
 מוֹרִיד' (ישעיה ל, כ). רַבִּי לִוִי בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא
 אֲבָד זָרְעוֹ שָׁל עַמְלָק, הַשֵּׁם שְׁלָם וְהַכְּסָא
 שְׁלָם' וְכוּ'.²

עוֹד שָׁם בְּמִדְרָשׁ (ויק"ר ג, ו), 'בְּרִיתִי הִיְתָה
 אֲתוֹ' וְגו' (מלאכי ב, ה) שְׁקַבֵּל עָלֶיךָ
 דְּבָרֵי תוֹרָה בְּאֵימָה וּבִירְאָה בְּרַתָּה, מָה
 תִּלְמוּד לומר 'מִפְּנֵי שְׁמִי נַחַת הוּא', אָמְרוּ
 בְּשֻׁעָה שְׁיִצַּק מֹשֶׁה שְׁמֵן הַמְּשַׁחָה עַל רֹאשׁ
 אֶהְרֵן, נִרְתַּע וְנִפְּל לְאַחֲרָיו וְכוּ', 'הִנֵּה מָה
 טוֹב וּמָה נְעִים' וְגו' 'כְּשִׁמְן הַטּוֹב כְּטַל
 חֶרְמוֹן' (תהלים קלג, א-ג) מָה הֵטַל אֵין בּוֹ
 מְעִילָה וְכוּ', וְכִי שְׁנֵי זְקָנִים הָיוּ לוֹ לְאַהֲרֹן,
 אֵלָא כִּיּוֹן שְׂרָאָה מֹשֶׁה יוֹרֵד עַל זְקָן אֶהְרֵן,
 כְּאִלוֹ עַל זְקָנוֹ יוֹרֵד' וְכוּ' עֵינֵי שְׁמֵי:¹

יְדוּעַ מֵהַזְהַר הַקְּדוֹשׁ (ח"ג רפח). 'תֵּלֵת רִישֵׁין
 דָּא לְעֵלָא מִן דָּא, וְדָא לְגוֹ מִן דָּא'.¹
 פְּרוּשׁ, אֲמַתוֹת מְצִיאוֹתוֹ נְעֵלָם מְכַל מִין
 נִבְרָא כְּמוֹ שְׁמוּבָא בְּסִפְרֵי יְצִירָה (א, ח) 'אִם

אמיתות
 מציאת ה'
 נעלם ואי
 אפשר להשיגו

◆ ציונים ומקורות ◆

ואמר אוי לי שמא מעלתי בשמן המשחה, השיבה
 רוח הקודש ואומרת לו (תהלים קלג, א-ג) 'הנה מה
 טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד כשמן הטוב על
 הראש וגו' כטל חרמון שיוֹרֵד' וְגו'. מָה הֵטַל אֵין
 בו מעילה אף השמן אין בו מעילה. 'כשמן הטוב
 על הראש יורד על הזקן זקן אהרן' וכי שני זקנים
 היו לאהרן ואת אמרת 'הזקן זקן', אלא כיון
 שראה משה את השמן יורד על זקן אהרן היה
 שמח כאלו על זקנו יורד' וכו'. ד. 'תלת רישין
 אתגלפן דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא, רישא
 חדא חכמתא סתימאה, דאתכסייא ולא
 מתפתחא, וחכמתא דא סתימאה, רישא לכל
 רישי דשאר חכמות רישא עלאה, עתיקא קדישא
 סתימא דכל סתימין, רישא דכל רישא, רישא
 דלאו רישא, ולא ידע, ולא אתידע, מה דהוי
 ברישא דא, דלא אתדבק בחכמתא ולא
 בסוכלתנו' וכו'.

א. 'המשך המדרש: 'ומניין לדור של משיח שהוא
 ג' דורות שנא' (תהלים עב, ה) 'ייראוך עם שמש
 ולפני ירח דור דורים' דור חד, דורים שנים, הרי
 תלת'. ב. המשך המדרש: 'רבי לוי בשם רבי
 אחא בר חיננא אומר, כל זמן שזרעו של עמלק
 בעולם לא השם שלם ולא הכסא שלם, אבד
 זרעו של עמלק השם שלם והכסא שלם. מה טעם
 'האויב תמו חרבות לנצח' וְגו' (תהלים ט, ז) מה
 כתיב אחריו (שם פסוק ח) 'וה' לעולם ישב כונן
 למשפט כסאו' הרי השם שלם והכסא שלם אמן
 וכן יהי רצון'. ג. 'אהרן זכה לבנים בין כשרים
 בין פסולים שנאמר (מלאכי ב, ה) 'בריתי היתה אתו
 החיים והשלום' שהיה רודף שלום בישראל.
 'ואתנם לו מורא ויראני' (שם) שקיבל עליו דברי
 תורה באימה וביראה וברתת ובויע. מה ת"ל (שם)
 'מפני שמי נחת', אמרו, בשעה שיצק משה שמן
 המשחה על ראש אהרן נרתע ונפל לאחוריו,

ספר
קדושת
לוי

פרשת תצוה

כשהעולמות
מוסתכלים
בשורשם
ורואים שכל
חיותם מה'
נופל עליהם
יראה ופחד

נבוא לבאר ולתרוץ על הקשיא שמקשים
כל המפרשים למה לא נזכר משה
בפרשה זו. הנה פתיב (משלי טו, כ) 'בן חכם
ישמח אב', ומה הוא החכמה, 'ויאמר
לאדם הן יראת ה' הוא חכמה' (איוב כח,
כח). והנה הבורא יתברך הוא עשה ופעל
הכל, וכשעולמות מסתכלים בשורשם
ורואים שמעצמותם אין להם כלום רק כל
חיותם הוא מאת הבורא ברוב הוא, אז
יראה ופחד וחיל ורעדה יאחזון:

והנה הבורא ברוב הוא בעולמו ברא
דברים המנגדים זה לזה, אש
ומים ורוח ועפר. וכל זה כשסתכלין
על עצמותם, אבל כשסתכלין על
שורשם שהם מקבלין חיות ממקום אחד

הנבואים הם
מיסודות
מנגדים אך
כשהם
מוסתכלים
בשורשם הם
באחדות גמור

שם הם באחדות גמור, אז גם בכאן הם
באחדות גמור:

וזהו הרמז בפסוק 'הן', כי 'הן' לשון
אחדות, כפרוש רש"י 'שכן בלשון
ינוני קורין לאחת 'הן'. וזהו הרמז 'הן'
האחדות בא מיראת ה', כשהן ביראה
מחמת הסתכלות בשורשם אז הם באחדות
גמור. וזהו גם פן הרמז בפסוק 'עושה
שלום במרומו הוא יעשה שלום וכו',
'עושה שלום' אימתי נעשה השלום,
'במרומו' כשהם מתרוממים ומסתכלים
בשורשם אז הם באחדות גמור. וזהו
שדרשו חכמינו ז"ל (תנחומא ויג' ו) על זה
הפסוק 'מיכאל ממים וגבריאל מאש'
וכו', עין שם:

כשהנבואים
הם ביראה ע"י
הסתכלותם
בשורשם אז
הם באחדות
גמור

ציונים ומקורות

ובהתפשטות גשמות כח שבקרבו, וכמו כן האש
וכן כולם עד שעל ידי זה מתייחדים ומשולבים
איש עם רעהו בפקודת היוצר. וע"ע אוהב
ישראל פר' חוקת ד"ה אכן בכל. ד. ויקרא כ,
יד. וע"ע שבת לא: ה. תפילת קדיש. וראה גם
איוב כה, ב. ו. 'המשל ופחד עמו עושה שלום
במרומו' (איוב כה, ב), 'המשל' זה מיכאל 'ופחד'
זה גבריאל, מיכאל מן המים וגבריאל מן האש,
והן עומדין לפני השכינה ואינן מזיקין זה את זה
הוי אומר 'עושה שלום במרומו'. וע"ע במ"ר יב,
ח. זוה"ק ח"ג יב: וע"ע אוהב ישראל פר' שלח
ד"ה וי"ל ע"פ ששמעתי: 'בשם הרב הקדוש כו'
מורינו דוב בער ז"ל מ"מ ממעזריטש שאמר על
מאמר חז"ל 'עושה שלום במרומו', מיכאל
המלאך הקדוש הוא שר של מים, וגבריאל
המלאך הקדוש הוא שר של אש, ואע"פ שהמים
מכביין את האש, עכ"ז השלום ביניהם, וכל אחד

א. רא"ש פענח רוא ועוד. ועיין זוה"ק ח"ג רמו.
ב. וע"ע להלן משלי ד"ה בן חכם: 'הבורא יתברך
ברא בעולמו דברים הפכיים המתנגדים זה לזה,
דהיינו אש ומים, ורוח נגד עפר'. ג. ע"ע עבודת
ישראל פר' נח ד"ה אלה תולדות נח: 'קיבלנו
מרבתינו נ"ע כי אין לך דבר נברא שאיננו
מורכב מארבעה יסודות אש רוח מים עפר, והם
יסודות מתנגדים כי מים מכבים האש והרוח
מנפחו וכן כולם אחד לעומת חבירו, ומצד השכל
אין מבין איך הם בתפיסה אחת להיות מיוחדים
ומשולבים, אלא שכח המחברם וכוללם יחד הוא
אדון כל. כי 'חכמה' הוא צירוף 'כח מה', דהיינו
שכל המעשים וארבע היסודות נברא בהם כח
ההסתכלות להביט כל דבר כי מה הוא והוא
אפס ואופס לפני מחוללו ומוכרח לשמור פקודת
יוצרו אשר שם בקרבו הגם שעל ידי זה יתבטל
ממציאותו. ולפי זה כאשר המים נעשה אין ואפס

לכל צדיק יש מידה מיוחדת וגוון מיוחד וכשנסתכלים ב'אין' יכולים לעבוד בכל מדרגות הצדיקים

וְזֶהוּ הַרְמֵז בְּגִמְרָא (תענית יא:) 'בְּמָה שְׁמַשׁ מֹשֶׁה בְיָמֵי הַמְּלוּאִים, בְּחֻלּוֹק לִבָּן שְׂאִין בּוֹ אִמְרָא'. פִּי יֵשׁ לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק בְּחִינָה מִיְחַדָּת שְׁעוֹבֵד בָּהּ אֶת הַבּוֹרָא, וְכָל בְּחִינָה יֵשׁ לָהּ גִּוּן מִיְחַדָּת. אַבְרָהָם בְּגוּן הַנוֹטָה לְלִבָּן, יִצְחָק בְּגוּן אָדָם, יַעֲקֹב בְּגוּן יֶרֶק, וְכֵן מֹשֶׁה גִּוּן מִיְחַדָּת, וְכֵן אֶהְרֵן¹, וְכֵן לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק מְדָה מִיְחַדָּת וְגוּן מִיְחַד. וְהִנֵּה פֶּאֶשֶׁר הַצַּדִּיקִים מְסַתְּפָלִים עַל הָ'אִין' וְאִזּוֹ הֵם בְּטָלִים בְּמַצִּיאוֹת, כֹּל אֶחָד יָכוֹל לַעֲבֹד אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ בְּכָל הַמְּדֻרְגוֹת שֶׁבְּכָל הַצַּדִּיקִים. וְהָ'אִין' עַל שְׂאִין בּוֹ שׁוֹם גִּוּן

וְצִיּוֹר נִקְרָא 'לִבָּן'², פֶּאֶשֶׁר כְּתוּבוֹ כָּל הַמְּחַקְרִים שְׂגוּן לִבָּן אֵינוֹ גִּוּן כִּלְלֵי פִי לִבָּן מְקַבֵּל כָּל הַגִּוּן:

וְזֶהוּ הַרְמֵז 'בְּמָה שְׁמַשׁ מֹשֶׁה', פִּי מֹשֶׁה עָלָיו הַשְּׁלוֹם לֹא הָיָה פֶּהֵן, וּמֵהֵיכָן זָכָה בְּכָאן לְמִדַּת פֶּהֵן גָּדוֹל לְשִׁמְשׁ בְיָמֵי הַמְּלוּאִים. וְזֶה הַרְמֵז 'בְּחֻלּוֹק', עַל יְדֵי שְׁהִיָּה דְבוּק בְּהָ'אִין', וְכֶאֱשֶׁר בְּאַרְנוֹ כְּשֶׁהַצַּדִּיק מְדַבֵּק עַצְמוֹ בְּ'אִין' וְשֵׁם אֵינוֹ נִרְאֶה כִּלְלֵי חֵס וְשְׁלוֹם שׁוֹם חֲלֻקַת הַמְּדוּת אִזּוֹ יַעֲבֹד הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ בְּבְחִינוֹת כֹּל הַצַּדִּיקִים, וְזֶהוּ הַרְמֵז 'בְּחֻלּוֹק לִבָּן שְׂאִין לוֹ אִמְרָא', שְׁמוּרָה עַל הָ'אִין'³, וְזֶהוּ

מש"ר התדבק תמיד ב'אין' ששם אין התחלקות המידות

◆ ציונים ומקורות ◆

דלעילא וכו', ומאן אינון, נצח והוד'. וע"ע זו"ח עד. "הנצח" חולקא דמשה, 'ההוד' חולקא דאהרן. וע"ע פרדס רימונים שער הגוונים פ"ג: 'השביעית' נצח' פירשו בו אדום הנוטה אל הלבן וכו', השמינית 'הוד' אור לובן נוטה אל האדום' וכו' עיי"ש. ט. עיין זוה"ק ח"ג רנו: 'מסטר א דכתר דאיהו 'אין'. וע"ע פרדס רימונים שער הגוונים פ"ב: 'בגווי הספירות וכו'. הכתר, יש שפירשו שאין גוון כלל בכתר וכו', ויש שפירשו שיצדק בו הגוון הלבן, אור לבן תכלית הלובן. י. עיין שערי צדק השער העשירי: 'ודע כי תחילת כל המראות לבן והוא מקבל כל הגוונים'. וע"ע גור אריה ויקרא ח, כח: 'הלבנות מורה על הפשיטות, כי כל הגוונים הם צבע, חוץ מן הלבנות שאינו צבע'. יא. עיין להלן משלי ד"ה שאין בו אימרא: "שאין בו אימרא", 'אימרא' לשון דבר המצומצם, ומשה היה תמיד דבוק ב'אין'. וע"ע גור אריה שם: 'ולפיכך היה משמש בחלוק לבן שאין לו אימרא, כי הלבנות מורה על הפשיטות וכו', ומה שאין לו אימרא הוא מורה פשיטות גם כן, כי כפל האימרא בסוף הבגד אינו פשיטות, אבל בלא אימרא הוא פשוט'. וע"ע אוהב ישראל לפר' תצוה ד"ה אמנם משה: 'משה רבינו ע"ה על ידי מדרגת ענוה שהיה בו והיה תמיד בביטול מציאות והיתה מידתו נוגעת

על מקומו ומדרגתו יבוא בשלום, וגם כי ישנם מלאכים קדושים שהם חציים של אש וחציים של מים ואעפ"כ יש להם קיום ושלום. ואמר הרב הנ"ל טעם והסברת שכל בענין זה, והוא להיות כי כל נאצל ונברא ונוצר ונעשה כשמבין ומביט ומקשיב בסוד אצילותו ובריאתו ורואה שאינו יכול להשיג אמיתות הימצאו יתברך ויתעלה, אשר לית אתר פנוי מיניה והוא ממלא כל עלמין ומפרש ומובדל מכל עלמין ואין סוף ואין תכלית לגדלות רוממותו יתברך ויתעלה, והוא ב"ה בראנו לכבודו יתברך לסיבת הרצון הקדום הפשוט האחדות האמיתי, ואז ממילא נתמלא פחד ורעדה ויראה מיוחד ה' ומהדר גאונו, והנאצל והנברא ההוא כאפס ואין נחשב אז בעיניו, ולאשר הוא בעיניו באמת כאין לזאת השלום ביניהם, כי אין יוכל לעשות איזה דבר לחבירו אשר הוא אפס ואין בעיני עצמו, ובפרט כי גם חבירו נאצל ונברא ברצונו יתברך לסיבת מדרגתו הצריך אליו. כלל הדברים כי בחינת ומידת אין הוא הגורם להיות שלום בפמליא של מעלה, ודפח"ח. וע"ע עבודת ישראל פר' נח שם. ז. ראה זוה"ק ח"ג רטו. 'חוויר דא אברהם דאתלבן בחווירא דנורא, סומקא דא יצחק ודאי, ירוק דא הוא יעקב דקיימא בין תרין גוונין'. ח. עיין זוה"ק ח"א כא: 'משה ואהרן בתרין סטרין

הֲרִמְזוּ שְׂאִין בּוֹ אִימְרָא, כִּי יֵשׁ צְדִיק
אֲשֶׁר הוּא מְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּהֵאִין וְאַחַר כֵּן
חוֹזֵר לְעֲצָמוֹתָיו, אֲבָל מִשָּׁה רַבְּנוּ עָלָיו
הַשְּׁלוֹם הִיָּה תָמִיד דְּבִוּק בֵּה'. וְזֶהוּ רִמְזוּ
'הַרוּצָה לְהַחֲכִים' (כ"ב כה): לְקַבֵּל תּוֹסֵפוֹת
בְּהִירוֹת, 'יְדָרִים' יִסְתַּכַּל בְּהֵאִין וּמִשָּׁם
יִקַּבֵּל תּוֹסֵפוֹת בְּהִירוֹת, כִּי 'דָּרוֹם' הוּא 'דָּר'
רוֹם' הָרוּמְזוּ עַל הֵאִין:

וּבִזְזָה יְבֹאֵר הַדְּקָדִיק שְׁגַם הַרְמַבִּין ז"ל
מְדַקְדֵק זְה"י, בְּעֲשִׂיּוֹת הַבְּגָדִים
בְּפִרְשָׁה פְּקוּדֵי כְּתִיב בְּכֻלָּם 'פֶּאֶשֶׁר צְוָה
ה' אֶת מִשָּׁה', 'וַיַּעֲשׂוּ בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ וְכוּ'
פֶּאֶשֶׁר צְוָה ה' אֶת מִשָּׁה' (שְׁמוֹת לט, א),
וְכֵן בְּכָל עֲשִׂיּוֹת בְּגָדִים כְּתִיב 'פֶּאֶשֶׁר צְוָה
ה' אֶת מִשָּׁה', וּבְפִרְשָׁה וַיִּקְהַל בְּעֲשִׂיּוֹת
הַמִּשְׁכָּן לֹא כְּתִיב בִּיה 'פֶּאֶשֶׁר צְוָה ה'
אֶת מִשָּׁה' יי. כִּי בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר כְּתִיב
'פֶּאֶשֶׁר צְוָה ה' אֶת מִשָּׁה' רִמְזוּ מִשָּׁה
מִשְׁכָּל עֲצָמוֹתָיו לֹא הִשְׁיִיג רַק 'אֲשֶׁר צְוָה
ה' אֶת מִשָּׁה' עִם מִשָּׁה יי, כְּדֹאמְרֵינוּ
בְּגִמְרָא טו 'שְׂכִינָה מְדַבְּרַת מִתּוֹךְ גְּרוֹנוֹ
שֶׁל מִשָּׁה'. וְהִנֵּה הַמִּשְׁכָּן הִיָּה כְּנֻגַד
יִשְׂרָאֵל, וְהִיָּה מִשָּׁה מִחֲזִיק בְּאִמְרַת ה'
אֵלָיו מַעֲשֵׂה מִשְׁכָּן, אֲבָל בְּגָדֵי כְּהֻנָּה
מִשָּׁה לֹא הִיָּה כִּהֵן וְלֹא הִשְׁיִיג זֹאת, רַק
כְּשֶׁהִיָּה כְּטַל בְּמִצִּיאוֹת וְשֶׁהַבּוֹרָא יִתְבַּרְךְ

מש"ר שלא
היה כהן ועל כן
לא השיג
פרשת בגדי
כהונה רק ע"י
שנתבטל
ממציאותו

יְדַבֵּר עִמּוֹ. וּלְכַף לֹא כְּתִיב בְּעֲשִׂיּוֹת
הַמִּשְׁכָּן 'פֶּאֶשֶׁר צְוָה ה' אֶת מִשָּׁה'
כְּלוֹמַר עִם מִשָּׁה, כִּי מְלֹאכֶת הַמִּשְׁכָּן
הִשְׁיִיג מִשָּׁה בְּשִׁכָּל עֲצָמוֹתָיו כְּנ"ל
בְּאִמְרַת ה' אֵלָיו, כִּי הַמִּשְׁכָּן הִיָּה כְּנֻגַד
יִשְׂרָאֵל כִּידוּעַ לְיִוְדְעֵי חֵן, אֲבָל בְּגָדֵי
כְּהֻנָּה לֹא הִשְׁיִיג בְּשִׁכָּל עֲצָמוֹתָיו כְּנ"ל,
וְזֶהוּ הֲרִמְזוּ אֲשֶׁר כְּתִיב בְּעֲשִׂיּוֹת בְּגָדֵי
כְּהֻנָּה 'פֶּאֶשֶׁר צְוָה ה' אֶת מִשָּׁה' כְּלוֹמַר
עִם מִשָּׁה כְּנ"ל:

וְזֶהוּ הֲרִמְזוּ וְתַרוּץ עַל קְשִׁיָּא הַנִּלְל
שְׂאִינוּ נִזְכָּר שֵׁם מִשָּׁה בְּפִרְשָׁה
תְּצַוָּה, כִּי פִרְשָׁה תְּצַוָּה עֵקֶר עַל עֲשִׂיּוֹת
בְּגָדֵי כְּהֻנָּה נֶאמְרָה, וְהִיָּה מִשָּׁה כְּטַל
בְּמִצִּיאוֹת כְּדִי לְהִשְׁיִיג עֲשִׂיּוֹת בְּגָדֵי כְּהֻנָּה,
וּכְשֶׁאֲדָם כְּטַל בְּמִצִּיאוֹת אֵינוּ נִקְרָא שְׁמוֹ
עָלָיו, כִּי אֵיךְ יִקְרָא בְּשְׁמוֹ וְהוּא כְּטַל
בְּמִצִּיאוֹת, וּלְכַף לֹא כְּתִיב כָּלֵל בְּפִרְשָׁה
'וְאֵתָה תְּצַוָּה' שֵׁם שֶׁל מִשָּׁה רַבְּנוּ עָלָיו
הַשְּׁלוֹם. וְדו"ק הֵיטֵב:

וְאֵתָה תְּצַוָּה כּו' וַיִּקְחוּ אֲלֵיךְ כּו'. כִּי
הַמְּנוּרָה עִם גִּירוֹתֶיהָ וְגַם
הַמְּרָאָה שְׂרָאָה מִשָּׁה וּשְׂאֵר כְּלֵי הַמִּשְׁכָּן
נִגְדָּה יְתֵר בְּחִינּוֹת כְּגוֹן אֶהְבֵּה וַיִּרְאָה
וְהִשְׁמַחָה שֶׁל הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, וְהִרְאִיָּה

מש"ר התבטל
ממציאותו כדי
להשיג עשיית
בגדי כהונה
ולכן לא נזכר
שמו בפרשה זו

בג"י היו
צריכים לקחת
השמן למנורה
ושאר כלי
המשכן לכוונת
מש"ר שהשיג
בשלמות
הבחינות
שמכוונים נגדם

ציונים ומקורות

לבן שאין בו אימרא". יב. 'ומן התכלת
והארגמן ותולעת השני עשו בגדי שרד לשרת
בקודש ויעשו את בגדי הקודש אשר לאהרן
כאשר ציוה ה' את משה'. יג. ראה רמב"ן
שמות לו, ה: 'והנה לא הזכיר במשכן וכל כליו
'כאשר ציוה ה' את משה', אבל באלה
הפקודים בבגדי כהונה יזכיר כן בכל דבר
ודבר'. יד. עיין מצודת ציון שמואל א, יב.
טו. עיין זוה"ק ח"ג רלב.

בבחינת 'אין'. דהוא עתיקא דעתיקין דשם הוא
רק לובן העליון ולא שום גוון כלל היינו כי כל
העולמות הם בבחינת מקבלים מהעולמות
שלמעלה מהם. והם כמו אותיות הנכתבים על
קלף הלבן. מה שאין כן ההוא אתר הנקרא
'אין' הוא רק לובן ורחמים וחסדים גדולים
שאינן שם עדיין אפילו בחינת ציור כלל דק מן
הדק מאותיות ונקרא אתר דלא קיימא
לשאלה. לכן קראו חז"ל במתק לשונם 'חלוק

סֵפֶר
זאת
זְכָרוֹן

וְרוֹצִים לְבַטֵּל יִשְׂרָאֵל מִהַתּוֹרָה חֲלִילָהּ. לְהַשִּׁיג עֵינָא פְּקִיחָא, שְׂרֵשׁ הַחֲסִדִים*, וְזוּה עוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ 'עַל אֲפִיקֵי מַיִם', יְכוּלִים

פְּרִשְׁתַּת תְּצִוָּה

וּמַעֲמַד הַר סִינַי, וְגַם שְׁלֵא תְמוֹשׁ מַה שְׁהַקְצַפְנוּ אֶת ה' וְכוּ', כְּדֵי לְזַכֵּר הַגֵּם שְׁלֵא הָיוּ יִשְׂרָאֵל כְּדָאִים לְהַמְדַּרְגָּה עֲלִיּוֹנָה שְׁהַשְׁגָּנוּ בְּמַתַּן תּוֹרָה, עֲזָרְנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַד כַּה בְּחֲסִדוֹ הַגָּדוֹל:

וְעַל כֵּן, אִם יִשִּׁיג אָדָם, יִזְכֹּר וְיִבִּין שְׁזוּה בְּחֲסִד אֵל שְׁעוֹזֵר לְפִי שְׂרֵשׁ אָדָם שְׂצָרִיף לְכוּף, אוֹ עַל יְדֵי תְפִלָּה שְׁלוֹ אוֹ שֶׁל אָדָם אַחַר, שְׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ 'קְרוֹב לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת' (תהלים קמה, יח), פְּרוֹשׁ 'לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ' אִם הֵם 'בְּאֵמֶת'*

לְפָרֵשׁתַּת תְּצִוָּה. וְנִשְׁמַע קוֹלֵוּ בְּבֹאוֹ אֵל הַקְדָּשׁ לְפָנָיו ה' וּבְצִאָתוֹ (שמות כח, לה)*. דְּהֵנָּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חַפֵּץ חֲסִד הוּא, וְאִין לוֹ לְאָדָם לְהַתְאֹת שׁוֹם מְדַרְגָּה לְמַעְלָה פִּי אִם לְעֲשׂוֹת רְצוֹן אֵל לְבַד, וְכָל מַה שְׁאֵפְשֵׁר לְאָדָם לְהַשִּׁיג יִשִּׁיג, פִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה מְאֹד לְקָרֵב וְלֹא לְהִרְחִיק, פִּי אִם שְׂיַדַע הָאָדָם בְּאֵמֶת שְׁמַה שְׁמַשִּׁיג שׁוֹם מְדַרְגָּה, זֶה בְּחֲסִד אֵל וְלֹא לְפִי מַעֲשֵׂי הָאָדָם, פִּי עַל כֵּן נִרְאָה שְׁהוּא מְצוֹת עֲשֵׂה לְזַכֵּר קְבֻלַּת הַתּוֹרָה

המצוה ליכור קבה"ת וחטא העגל היא כדי שנוכר שהמדרגות באים בחסד ולא לפי מעשינו

השי"ת עונה לכל קוראיו כשיודעים האמת שהכל בחסדי ה' ואינם מתנאים

צִיּוֹנִים וּמְקוֹרוֹת

והיפוך נקרא הסתר פנים חלילה, וזה 'הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל', וכדאיתא בזוהר באדרא רבא'. וע"ע לעיל ד"ה לפרשת תרומה על פסוק ראשון.

א. 'ונשמע קולו בבואו אל הקודש לפני ה' ובצאתו ולא ימות'. ב. עיין פרי עץ חיים שער קריאת שמע פ"ג: ד' זכירות הם, והם זכירת מתן תורה, כמ"ש (ראה דברים ד, ט-י) 'זכור את היום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב, פן תשכח את הדברים' וכו', והיא מצות עשה' וכו'. וע"ע מגן אברהם או"ח סי' ס"ק ב. ג. עיין ילקוט"ש ויקרא תרעא: 'זכור את אשר הקצפת' (דברים ט, ז), יכול בלבך, כשהוא אומר 'אל תשכח' הרי שכחת לב אמורה, הא אינו אומר 'זכור', להיות שונה בפיק'. וע"ע מגן אברהם שם. ד. ראה מדרש תהלים ד: 'אמר דוד, רבונו של עולם, אפילו רשע שבישראל, כשיבוא לקרוא לפניך ענה אותו מיד. א"ל הקדוש ברוך הוא, חייך, עד

צ. עיין זוה"ק ח"ג קבט: 'עינוי דרישא חוורא, משתניין משאר עיינין, לית כסותא על עינא, ולית גבינין על עינא, מאי טעמא, דכתיב (תהלים קבא, ד) 'הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל', ישראל דלעילא וכו', כתיב 'הנה עין ה' אל יראיו', וכתיב (זכריה ד, י) 'עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ' וכו', תאנא, אי עינא דא אסתים רגעא חדא, לא יכלין לקיימא כולהו, בגין כך אקרי עינא פקחא'. וע"ע זכרון זאת פר' ויצא ד"ה במדרש אם: 'והנה ממזל באים בני חיי ומזוני והוא עיקר קיום העולם, ע"כ לא תלוי בזכות, כי אם גם אם אינם כדאי יכולים להמשיך משם וכו', ומה המזל הוא המקור החסד שורש המציאות שע"כ המציא הקב"ה העולמות כדי להטיב כי חפץ חסד הוא וכו', וזה נקרא בזוהר (שם קל). 'עינא פקחא דלא נים ונטיר תדירא', כי שפעו וחסדו ית' מרומו ונקרא השגחה, כמו נדיב וטוב לב בכל מקום שמשגיח נותן מה שצריך,

או שְׁפֹנְנָתָם לְשֵׁם שְׁמַיִם, או אֶפְלוּ אִם פִּנְנָתָם לְמַעַנָּם, כְּמוֹ בֵּן שְׁמֵיבְקָשׁ מֵאָבִיו לְהֶאֱכִילוֹ וְלִתֵּן לוֹ חֶפֶץ יָפֵה שְׁרוּאָה, אֶף שְׁלֹא יִתְגָּאֶה בְּזֶה, שִׁידַע הָאֲמַת שֶׁהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא עוֹנֶה לְכָל שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, שָׁאֵם לֹא כֵן, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינּוּ עוֹשֶׂה כֵן, כִּדִּי שְׁלֹא תִהְיֶה הַטּוֹבָה לְרַעַה לְהִתְגָּאוֹת וְלִהְתַּרְחֵק מִמֶּנּוּ חֲלִילָה^ה, וְזֶה 'בְּאֲמַת'^ו:

וְהִנֵּה גַם בְּעִבּוּדוֹת^ז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָכוֹל הָאָדָם שְׁפֹנְנָתוֹ לְשֵׁם שְׁמַיִם לְהַשִּׁיג נְעִימוֹת זֵיו אֹרוֹ וְיִתְבָּרַךְ וְלַעֲבֹד אוֹתוֹ בְּדַבְּקוֹת גְּדוֹל עֲלִיוֹן, רַק שִׁיזְכֹּר בְּשִׁפְלוּתוֹ בְּעַת שְׁצַרְיָךְ לוֹ שְׁלֹא לְהִתְגָּאוֹת עַל יְדֵי זֶה. וְזֶה 'וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקְדָּשׁ לְפָנָי

קודם הדבקות ואחריה יזכור שפלותו אך לא בשעת הדבקות עצמה

הַשֵּׁם', כִּי אֵיִתָּא בְּזִהְרָא עַל 'וְהַקֵּל נִשְׁמַע' (בראשית מה, טז), 'קָל' תִּבְרַר 'נִשְׁמַע', שֶׁהוּא בְּשִׁפְלוּתוֹ, וְזֶה 'נִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ וּבְצִאתוֹ', כִּי בְּשַׁעַת דְּבִקּוֹת וְדַאי אֵינּוּ רְאוּי לְפַסֵּק מִהַדְּבִקּוֹת לְחֹשֵׁב שִׁפְלוּתוֹ, וְזֶה 'וְלֹא יָמוּת' [וְלֹא] יִחָטָא:

וְאֵתָּה תְּצַוָּה (שמות כז, כ). דְּהִנֵּה כְּתִיב (שמות טו, ו) 'יְמִינְךָ ה' נֶאֱדָרְי כו'.^ח כִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה מְאֹד לְהִטִּיב לְבוֹרְאָיו, הֵם יִשְׂרָאֵל, שֶׁבְּזֶה מִתְקַיֵּם כָּל הַבְּרוּאִים, מֵה שְׁאֵין כֵּן אִם הִיָּה חֲלִילָה נוֹתֵן לְאֲמוֹת חֶפְצָם, הֵיוּ מְחַרְיְבִים אֶת הָעוֹלָם, כִּי עַל יִשְׂרָאֵל הָעוֹלָם קָיָם כִּידוּעֵי^ט:

הקב"ה רוצה להיטיב לישראל שעליהם העולם קיים דאם היה עושה רצון האומות היו מחריבים העולם

◆ ציונים ומקורות ◆

קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת, פי' שקורא את הבורא ב"ה באמת, שידע שאדם הוא אין, שמכיר שפלותו, רק הקב"ה מלא רחמים ועונה אפילו בניסים ונפלאות, כמו שברא הכל יש מאין הם ניסים יותר בלא טורח ויגיעה, וכן עושה נפלאות גדולות תמיד עד אין חקר, ולהמשכילים נודע מאוד, ומי שידוע כן ולא יתגאה בשביל מה שיענהו הש"י, עונה לו 'לכל קוראיו' וכו'. ז. בדפ"ר 'בעבודת'. ח. עיין ח"א רי. 'והקל נשמע' 'קל' בלי וא"ו, 'נשמע' דא היא צלותא דהיא בחשאי, דכתיב בחנה (שמואל א א, יג) 'וקולה לא ישמע' דא היא צלותא דקוב"ה קביל לה וכו', תא חזי, 'והקל נשמע', דא הוא 'קל' בלא וא"ו, דא היא קלא דבכאת על מקדש ראשון ועל מקדש שני. ט. 'זאתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד'. י. 'ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב'. יא. עיין שמו"ר לה, ד: 'אמר משה (דברים לג, כז) 'מעונה אלהי קדם' אלו ישראל שבזכותן נברא העולם ועליהם העולם עומד'. וע"ע לעיל תחילת הספר ד"ה וזה הוא הטעם: 'זיהיה יכול השי"ת לעשות טובות לישראל כרצונו להטיב לישראל המצפים טובתו ושבוה יש קיום עולם, משא"כ אלו הי' מטיב

שלא יקראני עניתיו וכו', ואף על פי כן צריך שתהא קריאתו באמת, שנאמר 'קרוב ה' לכל קוראיו', יכול לכל, תלמוד לומר 'לכל אשר יקראוהו באמת'. וע"ע ילקו"ש תהלים תתח. ה. עיין לעיל תחילת הספר ד"ה וזה הוא הטעם: 'הטעם ש'אין ממנין פרנס על הציבור אלא א"כ קופה של שרצים תלויה מאחוריו' (יומא כב, ב), פי' פשוט, שהוא שפל בעיניו אפילו שהוא באמת שפל וכו', והטעם שאם הוא שפל בעיניו ולא יתגאה בשביל שיענהו הש"י ליתן כל רצונו, יענהו המקום ברחמיו כל מה שירצה לטובות ישראל, כי זה הוא פירוש 'פרנס' המפיק רצון מה' כל צורכי ישראל והוא מפרנסם בזה, זה הוא טוב יותר להיות פרנס, כי מה שהוא שפל ולא יתגאה בשביל שיענהו הש"י כי מכיר שפלותו, ויהיה יכול הש"י לעשות טובות גדולות לישראל כרצון הבורא ב"ה להטיב לישראל וכו', וא"כ אפילו אם היה הפרנס צדיק וחסיד גדול, אם תבוא לו גיאות בשביל מה שיענהו הש"י, כי אין לו שפלות לזכור תמיד שלא יתגאה, אינו יכול חלילה ליתן לו כל חפצו, וחסר לישראל חלילה, כי אין הקב"ה רוצה ליתן עוה"ז להיות ע"י זה גרם אבידות עוה"ב וכו'. ו. עיין לעיל פר' בשלח ד"ה וכן פירשנו קרוב: 'קרוב ה' לכל

כשהבורא מנהיג העולם ב'מידות' נשפע החסד רק לראויים אך הנהגת בני"ה היא כשם הוי"ה שאין שום קטרוג מנטל החסד

וְזֶה 'יְמִינְךָ' הוּא חֲסֵדְךָ יי, 'ה', פִּי לְמִשָּׁל בְּאֲדָם שְׁמַתְקֵן מְדוּתָיו לְהַתְנַהֵג בְּחֶסֶד בְּמָקוֹם שְׁצָרֶיךָ וּבְהֶפְךָ לְמִי שְׂרָאוּי, וְהַפֵּל בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל, וְלַפְעָמִים מִתְנַהֵג לְהֶפְךָ, וְעַל כֵּן נִקְרָאִים מְדוּתָי, מֵה שְׂאִין בֵּן אִם יֵשׁ לְאָדָם רוּחַ נְדִיבָה, הֵגֵם שְׁעוֹשֶׂה רַע, הוּא רַק לְטוֹבָה, כִּי חֶפְזָן חֶסֶד הוּא. וּבְמִשָּׁל זֶה בְּבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, יֵשׁ בְּעוֹלָמוֹת שְׁמַתְנַהֵג הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא בְּהֵם שְׁנִקְרָאִים מְדוּת, כִּי מִתְנַהֵג בְּמִדָּה חֶסֶד לְהֶרְאוּיָם לְבַד, אֲךָ אָנוּ אֲחוּזִים בְּשֵׁם הַוִּי"ה בְּרוּךְ הוּא, הוּא שֵׁם הַמֵּיחָד, שֶׁרֶשׁ כָּל הַשְּׁמוֹת וְהַמְדוּתָי, הֵגֵם שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְנַהֵג עִמָּנוּ לַפְעָמִים בְּמְדוּתָיו, גַּם זֶה הוּא לְהַטִּיב לְבַד, וְיֵשׁ דְּבָרִים שְׁמַתְנַהֵג עִמָּנוּ רַק בְּחֶסֶד

שְׂאִין לוֹ שׁוֹם מְדָה, וְלֹא מוֹעִיל שׁוֹם קְטְרוּג, הֵגֵם שְׁיִהְיֶה לְטוֹבָה אִם הִיָּה שׁוֹמֵעַ חֲלִילָה לְקְטְרוּג, כִּי אִם פּוֹעֵל הַטוֹבָה עַל יְדֵי הַחֲסֵדִים, כִּי הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא אָבִינוּ יִתְבָּרַךְ הַכֹּל יָכוֹל. וְזֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ אֲגוּמַל חֲסָדִים טוֹבִים טו:

וְזֶה 'בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי לֹא בְּזָכוֹתָא תְּלִיָּא כִּי אִם בְּמִזְלָא' (מו"ק כח. טו), הֵגֵם מִי שְׂאִינוּ כְּדַאי", אֲךָ בְּזֶה אֵינָם תְּלוּיָם כִּי אִם אֲנַחְנוּ עִמּוֹ וְצִאָן מְרַעִיתוֹ, שְׂזֵן אוֹתָנוּ מִמִּזְלָא שְׁתְּלוּיָם בּוֹ מְזוּנֵי. כִּי הִנֵּה שְׁמַעְתִּי מִשֵּׁם מוֹרֵי שְׁיִחְיָה, שְׁהָאֲבוֹת זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה פְּתָחוּ הַשְּׁעָרֵי מִזְלָא לְכָל הַשְּׁלֶשֶׁה, עַד כְּאֵן יי. כִּי הִנֵּה בְּאַבְרָהָם כְּתִיב (כראשית כד, א) 'וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא', וְיִדְוֵעַ כִּי זָקֵן

האבות נאמר בהם 'וקן' ע"ש שפתחו שערי המזללא ורק בני ניוונים משם

◆ ציונים ומקורות ◆

גלות או יסורים חלילה על האדם כדי להטיבו אח"כ שבעתיים כהנה, אך החסדים האלה אינם נגלים לפני העולם, כי המדוכא הזה צועק מכאב לבו, ורק הש"י לבדו היודע כי רבים רחמיו וחסדיו להשפיע. ולכך אנו מבקשים שיגמלנו 'חסדים טובים' משני עבריהם, בנגלה ובנסתר, שנוכל לקבלם, וזהו שיהיו 'טובים' לעיני 'עמו' בני 'ישראל'. טז. וע"ע זוה"ק ח"א רנז: 'תא חזי, בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא וכו', אלא במזללא עילאה עתיקא דכולא תליין'. וע"ע שם קפא. תיקו"ז כה: יז. עיין לעיל פר' נשא ד"ה והנה יש: 'יש דברים שצריכים מאוד לקיום עולם ואי אפשר בלעדם, תלה אותם הבורא ב"ה בעולם שנק' אריך אנפין, כדי שלא תהיה מניעה ע"י שום חטא, והוא בני חיי ומזוני שאינם תלויים בזכותא אלא במזללא, שהוא בעולם הנקרא אריך אנפין'. יח. עיין נועם אלימלך פר' עקב ד"ה ועוד נראה לפרש הדקדוק: 'אך נראה דאיתא בגמרא 'בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזללא', ולכאורה יש להבין למה אינם תלויים בזכות, וגם הא איתא בגמרא (שבת קנו.) 'אין מזל לישראל'. ונראה כוונת חז"ל דהשלוש האלה הם צורך העולם בתמידות בלי הפסק,

לרשעים ליתן חפצם חלילה היו מאבדים העולם חלילה, והמקום ב"ה רוצה בקיום עולם, על כן נאמר (בראשית א, א) 'בראשית ברא' בשביל ישראל שנקראו 'ראשית' (ויק"ר לו, ד). יב. ראה תיקו"ז יז. 'חסד דרועא ימינא'. יג. עיין הקדמת ארחות צדיקים. יד. עיין שערי אורה שער ה' הספירה השישית: דע והאמן כי שם הוי"ה הוא העמוד שכל הספירות עליונות ותחתונות נתאחזות בו, מתאחדות בו מלמטה למעלה ובו הם נשפעות מלמעלה למטה, וזהו השם העומד כדמיון גוף האילן, וכל שאר שמות הקודש הם כדמיון ענפי האילן, וכולם מתאחדים בו למעלה ולמטה ולשאר כל הצדדים, והוא המייחד כל הספירות באותיותיו. וכן כל הנבראים כולם קיימים, וכל המרכבה שבעולם, עליונות ותחתונות, בו נסמכות ואליו צופות, וכל סדרי עולם ויסודותיו ובנייניו עליו תלויים, ואין דבר בכל העולמות כולם שאינו תלוי ומשוכלל בשם הוי"ה יתברך'. טז. תפילת שמו"ע. ועיין תפארת שלמה שער התפילה ד"ה הגומל חסדים: 'הגומל חסדים טובים לעמו ישראל', יש לדקדק כפל לשון 'חסדים טובים', וכי יש חסדים שאינם טובים. אך הנה לפעמים הקדוש ברוך הוא שולח

ספר
זְכָרוֹן
זאת

פְּרִשְׁתַּת תְּצִוָּה

צריך לפעול
זיווגים לבני הן
לצדיקים והן
לבעלי עבירות

יש לְפָרֵשׁ וְעֵשֶׂה לָהֶם מְכַנְסֵי בֶד כּו' (שמות כח, מב). דְּהִנֵּה כְּתִיב (תהלים סח, ז) 'אֲלֵקִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בֵּיתָהּ כּו', פָּרְשׁוּ רְבוּתָנוּ ז"ל (סוטה ב.)^ב על זְווגִים, קָשָׁה לְזוּגָם כְּקָרִיעַת יַם סוּף, וְזֶה מוֹשִׁיב יְחִידִים בֵּיתָהּ הוּא לְזוּג יְחִידִים בֵּיחַד. וְזֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ תְּרָאָה לְפַעַל שְׁתִּהְיֶה זְווגִים,^ג וְעֵשֶׂה לָהֶם מְכַנְסֵי בֶד' לְהַכְנִיס הַיְחִידִים בֵּיתָהּ כַּנֵּל, וּמְכַנְסֵי לְשׁוֹן לְהַכְנִיס בֵּיתָהּ בְּד' לְשׁוֹן לְבַד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתָנוּ ז"ל (ברכות ג:) ד' 'חָרַב עַל הַבְּדִים' (ירמיה ג, לו) שְׁעוֹסְקִים בְּבֶד', וְזֶה תַעֲשֶׂה וְתַפְעַל לְכַסּוֹת בֶּשֶׂר עָרוּהָ, שְׁלֹא תִהְיֶה זְנוּת,^ה

וְתַפְעַל הֵן לְצַדִּיקִים שְׂאִינָם פּוֹגְמִים בְּרִית כְּמוֹ יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלֵיו הַשְּׁלוֹם שֶׁשָּׁמַר טָפָה רַאשׁוֹנָה, וְהֵן עוֹד אֶפְלוּ בְּעַלֵי עֲבֵרוֹת, וְזֶה 'מְמַתְנִים' כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (איוב מ, טז) 'כִּחֹ בְּמַתְנִי', וְעַד יִרְכְּסוּ הוּא סוּף הַמְדַרְגּוֹת, 'יְהִיו' הַזְווגִים:

עוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ, תְּרָאָה לְהַדְרִיכֶם לְהִיּוֹת לָהֶם הַתְּבוּדוֹת לְעֵינַי בְּדַרְכֵיהֶם וּלְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשֵׂיהֶם, וְזֶה וְעֵשֶׂה לָהֶם מְכַנְסֵי בֶד' לְהַכְנִיס אוֹתָם בְּהַתְּבוּדוֹת, 'לְכַסּוֹת בֶּשֶׂר עָרוּהָ' שֶׁיִּשׁוּבוּ עַל עֲוֹנוֹת שֶׁבָּא מִבֶּשֶׂר, הֵן לְגִדּוּלִים שֶׁפָּחַם חֶזֶק וְהֵן לְקַטְנִים טוֹב זֶה:

התבודדות
לפשפש
במעשים יש בו
תועלת
לגדולים
ולקטנים

◆ ציונים ומקורות ◆

פי' על פסוק מה טובו: 'אשה נקראת 'אוהל' כמו שפירשו בגמרא (מו"ק ז:) על 'שובו לכם לאהליכם' (דברים ה, כז). וזה אומר 'מה טובו אוהליך יעקב' כי עמי הארץ נקראים 'יעקב' כידוע, יהיה להם נשים, שלא יהיו שרויים בלא אשה, כי השרוי בלא אשה שרוי בלא טובה וברכה ושמחה כידוע, ובאים לידי חטאים חלילה, ו'משכנותיך ישראל' החכמים הנקראים ישראל, יהיה זיווגא עילאה עמם. ו. עיין רש"י בראשית מט, ג. וע"ע יבמות עו. בר"ר עט, א. ז. עיין להלן פר' צו ד"ה וזה י"ל אחר: 'והסירותי את לב האבן מבשרכם' (יחזקאל לו כו) פירוש אָסִיר הַלֵב שֶׁהוּא כִּאֲבָן וְאִינוּ מְרִגִישׁ עוֹנוֹת שְׁבָאִים מִפֶּאת הַגּוֹף, כִּי וְדָאֵי הַנְּשֵׁמָה בְּלֹא הַגּוֹף לֹא הִיתָה חוּטָא, וְאִם אִינוּ מִבִּין עוֹנוֹת שֶׁל בֶּשֶׂר שְׁבָא מִכַּח הַגּוֹף, הִרִי הַלֵב כִּאֲבָן. וְזֶה וְהִסְרִיתִי אֶת לֵב הַאֲבָן מִבֶּשֶׂרְכֶם וְנִתְּתִי לָכֶם לֵב בֶּשֶׂר, כִּי לֵב מִבִּין שֶׁתְּבִינוּ הַעֲבִירוֹת שֶׁל הַבֶּשֶׂר הַגּוֹף.

א. 'ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה ממתניים ועד ירכים יהיו'. ב. 'אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן, וקשין לזווגן כקריעת ים סוף, שנאמר 'אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות'. וברש"י: 'מושיב יחידים ביתה', אדם יחיד ואשה יחידה, והוא מזווגן יחד ומיישב מהם בית'. ג. ע"ע זאת זכרון פר' מטו"מ ד"ה פי' על פסוק נקום: 'דהנה כתיב (דברים ו, ד) 'ה' אחד', ו'מי כעמך ישראל גוי אחד' (דברי הימים א יז, כא). והנה צריך להיות בינינו אחדות ואהבה ושלוה וכן נמי זיווגים ויחודים צריך להיות, ועל כן הקב"ה מזווג זיווגים, וכן נמי מברכים 'שהשמחה במעונו' כי זה הוא שמחה לפניו במה שבאים יחודים בין נשמות'. ד. 'אמר רבי יוסי ברבי חנינא, מאי דכתיב 'חרב אל הבדים ונאלו', חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה'. ה. עיין יבמות סג. וע"ע זאת זכרון פר' בלק (א) ד"ה

העבודה צ"ל
בהצנע ושלא
יגלה מעשיו
הטובים

וְהָיָה פִּי רֵאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ שֶׁפֶה יְהִיָּה לְפִיו
סְבִיב (שמות כח, לב). דְּהִנֵּה
הַעֲבוּדָה הֶרְצוּיָה מֵאֵד הוּא הַצְנֵעַ כֹּל
הָאִפְשָׁר, וְעַל כֹּל פָּנִים שְׁלֹא לְגִלּוֹת
מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, וְהוּא סִמָּן שֶׁל לְשִׁמָּה^ט:
וְהִנֵּה יְדוּעַ מֵה שִׁפְתוֹב (תהלים לד, יג-יד)
'מִי הָאִישׁ הַחֹפֵץ חַיִּים כּו', נִצַּר
לְשׁוֹנָךְ מֵרַע', הוּא מַעֲבָרוֹת כְּמוֹ לְשׁוֹן
הָרַע וְרִכִּילוֹת וְשִׁקָּר וְרַבּוּי שִׁיחָה עִם
הָאִשָּׁה כִּידוּעִי^א כּו', וְזֶה 'מֵרַע', וְשִׁפְתֶיךָ
מִדְבַר מְרָמָה' אִף שְׂאִינוֹ רַע כֹּל כֶּף,
פְּרוֹשׁ מִדְרָגָה לְמִדְרָגָה, וְזֶה 'מִדְבַר
מְרָמָה' הוּא אֶחָד בְּפֶה וְאֶחָד בְּלִב^ב, וּמִזָּה
יָבֵא לְהִזְהַר אַחַר כֶּף 'סוֹר מֵרַע' וְאַחַר כֶּף
'עֲשֵׂה טוֹב', הוּא יִרְאָה^י, וּמִזָּה אֶהְבֶּה
הוּא 'עֲשֵׂה'^י, אַחַר כֶּף גַּם מִדּוֹת טוֹבוֹת
וְזֶה 'בִּקְשׁ שְׁלוֹם', וְאַחַר כֶּף יוֹתֵר
'וְרַדְפֵהוּ' הוּא גַם שְׁלֹא בְּמִקוּמָךְ כְּמֵאֲמַר

ע"י נצירת
הלשון
כדיבורים
אסורים
ומלכוד מרמה
יבוא ליראה
ואהבה ומידות
טובות

רְבוֹתָנוּ ז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א)^{טו}, וְזֶה
כָּא מְנַצְרוֹת לְשׁוֹנוֹ:
כִּי גַם פְּשוּט טוֹב לְמַעַט בְּדַבּוּר, כִּי כֹל
זְמַן שְׂאֵדָם מְרַבֶּה דְבָרִים אִי אִפְשָׁר
לְבֹא לְתִשְׁבָּה, כִּי אֵינוֹ מְתִישֵׁב בְּדַעְתּוֹ
כְּלָל, מֵה שְׂאִין כֵּן אִם הוּא מְחַרֵּשׁ לְדַעַת
מְתִישֵׁב וּמְתַבּוֹן, יָכוֹל לְזַכֵּר וּלְשׁוֹב
לְהִתְנַהֵג בְּטוֹב וּלְהִתְחַרֵּט עַל מֵה שְׂצָרִיךְ^{טו}:
וּמַעֲיֵן זֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ כָּאן, וְהָיָה פִּי רֵאשׁוֹ
בְּתוֹכוֹ, כִּי יֵשׁ דְּקָדוּק, 'רֵאשׁוֹ'
אֵינוֹ מוֹבָן. וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ 'פִּי רֵאשׁוֹ' יְהִיָּה
'בְּתוֹכוֹ', שְׁלֹא יִגְלֶה מַעֲבָדוֹת שְׁלוֹ, וְהוּא
'פִּי רֵאשׁוֹ' הוּא עֲבוּדוֹת הַבּוֹרָא יְהִיָּה
'בְּתוֹכוֹ' שְׁלֹא יִגְלֶה, 'שֶׁפֶה יְהִיָּה לְפִיו'
הוּא מַעֲנִינִי גְשָׁמִיּוֹת שְׁלֹא נִקְרָא 'פִּי
רֵאשׁוֹ' כִּי אִם 'פִּיו' יְהִיָּה לוֹ 'שֶׁפֶה
סְבִיב', כְּמוֹ שְׂאֵמְרוֹ רְבוֹתָנוּ ז"ל (עירובין
טו:.) יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי חוֹמוֹת^י, וְיְהִיָּה 'מַעֲשֵׂה

כשאדם מרבה
לדבר אין לו
ישוב הדעת
ואינו יכול לבוא
לתשובה

לא יגלה
עבודת ה' שלו
וימעט הדיבור
בעניני גשמיות
ויכניס גם
בדיבורי
גשמיות כוונה
רוחנית

ציונים ומקורות

פיקודין דעשה'. טו. 'כתיב 'סור מרע ועשה טוב
בקש שלום ורדפהו', 'בקשהו' במקומך 'ורדפהו'
במקום אחר'. טז. ע"ע זקן ביתו אבות פ"ב מ"י
אופן ו: 'כמו ששמעתי בשם רבינו הקדוש איש
אלוקים רבינו יעקב יצחק בן מאטיל מלובלין,
שהיה מתנהג תמיד כשבא לו איזה פניות מיצר
הרע, היה משיב לו, המתין לי עד שאקח עצה
בדעתי בישוב הדעת שלי, אפשר אעשה כמו
שאתה רוצה. וידוע הוא למשכיל דקדושה,
שיצר הרע אינו יכול לסבול שום ישוב הדעת,
אלא דוקא רוצה לחטוף הכל ברגע אחד, כנודע.
מזה היה מציל עצמו תמיד הרב הקדוש הנ"ל
מצד פתיות היצר הרע'. יז. 'אמר רבי יוחנן
משום רבי יוסי בן זימרא, מאי דכתיב (תהלים קכ,
ג) 'מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה', אמר לו
הקדוש ברוך הוא ללשון, כל אבריו של אדם
זקופים ואתה מוטל, כל אבריו של אדם מבחוץ
ואתה מבפנים, ולא עוד אלא שהקפתי לך שתי
חומות, אחת של עצם ואחת של בשר, 'מה יתן

ח. 'והיה פי ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב
מעשה אורג כפי תחרא יהיה לו לא יקרע'.
ט. ע"ע נועם אלימלך פר' מצורע ד"ה או יאמר
זאת תהיה: 'דהנה זה הוא כלל גדול 'הצנע לכת
עם אלהיך' (מיכה ו, ח), שכל דרכיו של אדם צריך
להיות בהצנע, כי כשאדם עושה דבר בהתגלות,
בקל יכול לבוא לידי פניה וגדלות בעבודתו, אבל
בהצנע אינו יכול לבוא לידי פניה, כי אין אדם
רואהו'. י. 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים
לראות טוב. נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר
מרמה. סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו'.
יא. אבות פ"א מ"ה, נדרים כ. יב. עיין ב"מ מט.
וע"ע רמב"ם הל' דעות פ"ב ה"ו. יג. עיין זוה"ק
ח"ג קכב: 'ראה, ודא איהי על רישיה דבר נש,
ומיניה ייעול דחילו ללבא דבר נש למידחל
מקודשא בריך הוא, ולנטרא גרמיה דלא יעבר
על פיקודין דלא תעשה'. יד. שם: 'אהבה על
רישיה דבר נש, ומיניה עאל רחימו דקודשא
ברוך הוא על רמ"ח אברין דיליה, לקיימא בהון

שְׁמַאִיר לְכַל. דְּהֵינָה כְּכַר אַמּוּרָה כְּמָה פְּעָמִים^כ, שְׁהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא אָמַר (מלאכי ג, ז) 'שׁוּבוּ אֵלַי וְאֶשׁוּבָה אֲלֵיכֶם' וְאָנוּ אוֹמְרִים 'הִשִּׁיבֵנו ה' אֱלֹהֵיךָ וְנִשְׁוּבָה' (איכה ה, כא)^{כא}. וְמִי יִנְצַח. וְעוֹד הֲלֹא שְׁנֵי הַפְּסוּקִים הֵם רוּחַ הַקִּדְשׁ וְשְׁנֵיהֶם יִתְקַיְמוּ, וְהֵאֵיךְ הוּא. אַךְ הַאֲמַת כֶּךָ אָנוּ מִתְפַּלְלִים, יִתֵּן הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא הַתְּעוֹרְרוֹת כֵּן בְּרַחֲמָיו שְׁנֵהֵיךָ אָנוּ שְׂבִים אֵלָיו וְיֵשׁוּב אֵלֵינוּ, וְזֶה 'הִשִּׁיבֵנו ה' אֱלֹהֵיךָ' בְּאִפְן שְׁנֵשׁוּב אָנוּ, כִּי הוּא הַכֹּל יָכוֹל, כִּי יַעֲזֹר לְצַדִּיקִים שֶׁבְכָל דּוֹר לְפַעַל נִפְלְאוֹתָיו

אֲרָג', לְהִיּוֹת בְּדַבּוּרָיו הַגְּשָׁמִיּוֹת גַּם כֵּן כְּוֵנָה לְרוּחַנִּיּוֹת כִּידוּעַ לְנוֹי"^כ, וְזֶה 'מַעֲשֵׂה אֲרָג', שְׁיִהְיֶה אֲרוּג בְּדַבּוּרָיו עוֹד עֲנִין לְשָׁמַיִם, 'כְּפִי תִחַרָא יִהְיֶה לוֹ' פְּרוּשׁ מְעוֹז וּמְחֻסָּה לוֹ עַל יְדֵי זֶה לְהִיּוֹת דְּבּוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה 'לֹא יִקְרַע' עַל יְדֵי זֶה מְשַׁרְשׁוֹ יִתְבָּרַךְ:

בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוֹר לֹ, ב) ^ט **בְּקִצּוֹר,**
לְהַעֲלוֹת אֶתְכֶם בְּפָנַי,
שְׁתֵּאִירוּ לִי כְּמוֹ שְׁהֵאֲרַתִּי לְכֶם, לְהַעֲלוֹת
אֶתְכֶם כּו', שְׁיֵאֲמְרוּ יִשְׂרָאֵל מֵאִירִין לְמִי

אנו מתפללים
 שהש"ת יעורר
 את בניו לשוב
 מאהבה ע"י
 שיעור
 לצדיקים
 לפעול נפלאות

◆ ציונים ומקורות ◆

מאירים למי שמאיר לכל. משל לפיקח וסומא שהיו מהלכין, אמר הפיקח לסומא בא ואני סומכך, והיה הסומא מהלך, כיון שנכנסו לבית אמר הפיקח לסומא צא והדלק לי את הנר והאיר לי, שלא תהא מחזיק לי טובה שלויתך לכך אמרתי לך שתאיר. כך הפיקח זה הקב"ה שנאמר (דברי הימים ב טז, ט) 'כי ה' עיניו המה משוטטות בכל הארץ', והסומא אלו ישראל שנאמר (ישעיה נט, י) 'נגששה כעיורים קיר וכאין עינים נגששה בשלנו בצהרים כנשף' בעגל בששה שעות, והיה הקב"ה מאיר להם והנהיגם שנאמר (שמות יג, כא) 'זה' הולך לפניו יומם', כיון שבאו לעשות המשכן, קרא למשה ואמר לו 'ויקחו אליך שמן זית זך' (שם כו, ב), אמרו ישראל (תהלים יח, כט) 'כי אתה תאיר נרי' ואתה אומר שנאיר לפניך, אמר להם בשביל להעלות אתכם, שתאירו לי כשם שהארתי לכם'. ב. עיין לעיל פר' לך לך ד"ה נשבע ה', להלן ברכות ד"ה כי בא נמי. כא. ראה איכ"ר ה, כא: "השיבנו ה' אליך ונשובה", אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, רבש"ע שלך הוא, 'השיבנו', אמר להם שלכם הוא שנאמר 'שובו אלי ואשובה אליכם נאום ה'', אמרה לפניו רבש"ע שלך הוא שנאמר (תהלים פה, ה) 'שובנו אלהי ישענו', לכך נאמר 'השיבנו ה' אליך ונשובה'.

לך ומה יוסיף לך לשון רמיה". יה. עיין תולדות יעקב יוסף פר' שמות ד"ה עוד י"ל על פי ששמעתי מהרב המגיד דק"ק באר: 'וביאר, כי האדם יכול לייחד קודשא בריך הוא ושכינתיה בכל מדרגותיו וכו', וכן יש יחודים בכל דיבורים וסיפורי גשמיים גם כן, וכמו ששמעתי בשם מורי שהוא מייחד את עצמו עם אחותה דמטרוניתא בסיפורים גשמיים וכו', וכן אמר הרב הנ"ל, כי על ידי שמדבר עם המוני עם, מקרב את עצמו עמהן, ויכול לקרבן לתורה ולמצוות, והוא בסוד ו' כורע לגבי ה' כדי להעלותה, אם כן נקראים דברי גשמיים גם כן בסוד מ"ן על דרך הנ"ל. ויש שמתפלל בעת שמדבר עם חבריו דברים גשמיים, כי כל סיפורים הוא על ידי אותיות א"ב, ועל דרך זה נזכר בתורה וכתובים כמה עניני סיפורים, כגון 'ואומר אל ארתחששתא' וגו' (נחמיה ב, ד-ה), והיה מתפלל אז אל הש"י, ישמע חכם ויוסף לקח'. וע"ע דגל מחנה אפרים פר' וירא ד"ה או יאמר לתרץ, נועם אלימלך פר' ראה ד"ה השמר לך, וראה לעיל פר' בא ד"ה ולזכרון: 'כמו ששמעתי ממורי שיחיה, ודברת במ' (דברים ו, ז) שיהיה השיחות חולין הכל דברי תורה'. יט. 'לא שאני צריך להם, אלא שתאירו לי כשם שהארתי לכם, למה, כדי להעלות אתכם בפני כל האומות, שיהיו אומרים ישראל

סֵפֶר
דְּבָרַי
אֱמֶת

פְּרִשְׁת תְּצוּה

‘ואתה’ רומז להמשכה מהמזל שורש החסד אל החסד שהוא שורש כל המידות והיא מידת אברהם שהוא שורש כל הצדיקים

אִתָּא בַּסְפָּר הַקְדוּם^א, וְעוֹד מֵעֵין זֶה.
 כִּי ‘אַתָּה’ (שמות כז, כ)^ב מְרַמֵּז בְּחֶסֶד וְכִדְאִיתָא שָׁם, וַיִּוֹ מְרַמֵּז עַל שְׂרָשׁ הַחֶסֶד שֶׁנִּתְפָּשֵׁט לְהַחֲסֵד שֶׁמְרַמֵּז בְּיִוִּי וַיִּוִּד, עַל פֶּן הַתְּחִלָּה שֶׁל הַיִּוִּי הוּא יוִוִּד וְהַתְּפִשְׁטוֹת הוּא וַיִּוֹ, וְכִדְאִיתָא בַּסְפָּר לְקוּטְיֵי תוֹרָה^ג עַל ‘וַיַּעֲתֵר יִצְחָק’ (בראשית כה, כא). וְכִמוֹ ‘יוֹמָם יִצְוֶה ה’ ‘חֶסְדוֹ’ (תהלים מב, ט) גִּימְטְרִיא ‘מְזֻלָּא’^ד,

יְמִשִּׁיף מִחֶסְדוֹ שְׂרָשׁ הַחֶסֶד וּמְקוֹר הַנְּדִיבוֹת וְזֶה ‘חֶסְדוֹ’^ה, לְיוֹמָם הוּא חֶסֶד שְׂרָשׁ כָּל הַחֶסְדִּים. כְּמוֹ בְּיוֹם רֵאשׁוֹן נִבְרָא שְׂרָשׁ הַכָּל כִּדְאִיתָא ‘אַת הַשָּׁמַיִם וְאַת הָאָרֶץ’ (בראשית א, א) שָׁמַיִם וְצִבְאָיָה וְהָאָרֶץ וְצִבְאָיָה, וּבְכָל יוֹם רַק הוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפְּעַל. וַיְדוּעַ ‘עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה’ (תהלים פט, ג) הַגֵּם שֶׁשִּׁשְׁת יָמִים עָשָׂה ה’ כו’ (שמות כ, יא)^ו כִּי אִם שֶׁהַחֶסֶד הוּא

ציונים ומקורות

א. עיין זאת זכרון פר' תצוה ד"ה וזה י"ל ואתה תצוה: 'כי ו' הם המידות, 'אתה' מרומז על חסד עליון, כמו 'אתה כהן לעולם' (תהלים קי, ד) כדאיתא בזוהר, ובלא זה, כי כמו לאב מדברים בדרך נוכח, כן גם לאותו עולם 'תצוה' פי' בציווי יכול אתה לפעול כן להעלות המידות לעולם המזל לקבל אלינו כל השפע משם, כידוע הצדיק גוזר והקב"ה מקיים, וזה 'תצוה' על 'ואתה כנ"ל, את בני ישראל שהם יעזרוך ע"ז בתפילתם'. ב. 'ואתה תצוה את בני ישראל'. ג. עיין שם פר' תולדות ד"ה ויעתר יצחק: 'ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו, פי' רז"ל (מו"ק כה) 'בני חיי ומזוני' כו', פי' כי כשיורד אור אין סוף ומתפשט בעתיקא שהוא אריך אנפין שיעור כל אצילות וכו', האור של אין סוף כשמתפשט ברישא אריך אנפין ששם המוחין, וכשבא להתפשט דרך הגרון ששם מקום צר וכו', ויוצא דרך שיער וממנו נתהווה הזקן וכו'. והנה השיער בחינת ו' והאור שבתוכו י' שהוא טיפת האור הנכנס בתוכו וכו', והיוצא מהזקן דרך שערות נקרא 'מזל', לפי שהוא נוזל טיפין טיפין וכו' עיי"ש. ד. עיין עמק המלך שער אבא ואמא פל"ג: 'נמצא שיש בשלושה שלישים שלושה הויו"ת, העולים 'חסדו', ועולים בגימטריא

'מזל'. ה. ע"ע זאת זכרון פר' חיי שרה ד"ה וכן פירשנו למולך: 'כי לעולם חסדו' גימטריא 'מזל', ובפשיטות 'חסדו' שלו הנעלם, והוא גדול מאוד עד אין שיעור'. ו. עיין זוה"ק ח"ב נא: 'וח"ג קצא: וע"ע פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פ"י ערך יומם: 'פירשו בזוהר כי 'יומם' הרמזו בחסד כשהיא כלולה מכל הימים אשר תחתיו ומאיר לכולם'. ז. רש"י בראשית א, יד ד"ה יהי מאורות וגו': 'מיום ראשון נבראו וברביעי ציוה עליהם להיתלות ברקיע, וכן כל תולדות שמים וארץ נבראו ביום ראשון וכל אחד ואחד נקבע ביום שנגזר עליו, הוא שכתוב 'את השמים' לרבות תולדותיהם, 'ואת הארץ' לרבות תולדותיה'. וע"ע רש"י שם, כד ד"ה תוצא הארץ: 'הוא שפירשתי שהכל נברא מיום ראשון ולא הוצרכו אלא להוציאם'. ח. עיין זוה"ק ח"ב פט: 'תאנא, כתיב 'כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ', 'ששת ימים' ודאי, ולא בששת, והני יומין קדישין עילאין אקרין יומי'. וע"ע שלה"ק מס' חולין תורה אור אות צט: 'עתה אפרש סוד ששת ימי המעשה וכו', וימות העולם הקדמונים הקדושים הם שישה מידות העליונים, אשר עליהם נאמר 'כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ' ולא כתיב בששת, ופירש

וּלְמַטָּה, בְּכֵן שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם הַרְבֵּי רַבִּי
 יִשְׂרָאֵל בְּעַל שֵׁם טוֹב, וּכְמוֹ שֶׁהִקְדָּשָׁה
 כָּלֵם יֵצְאוּ מֵאַבְרָהָם כִּי מִדְּתוֹ שָׂרָשׁ כָּל
 טוֹב, בְּכֵן לְהַפְּךָ לְהַבְדִּיל יֵצְאוּ כָּלֵם
 מִכְּנַעֲנִי, וּמִרְמֵז בְּאַהֲבָה רָעָה וְתַאֲוֹת
 [רְעוּת] לְשׁוֹן 'כְּנַעֲנִי' וְתִגְרִי, שְׁנוֹתָן
 הִקְדָּשָׁה בְּעַד תְּאֻוָּה רָעָה לְפִי שְׁעָה
 רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְכֵן חֲתִי לְשׁוֹן 'תַּחַת' נִגְדָּ
 פַּחַד, וְכֵן אֲמוּרֵי נִגְדָּ תַּפְאֶרֶת, לְשׁוֹן 'אֶת
 ה' הָאֲמַרְתָּ' כּו' (דְּבָרִים כו, יז) וְכֵן כָּלֵם
 פְּרֻשָׁנוּ בְּעֶזְרַת אֵל בְּרוּךְ הוּא: ^ט

הַשָּׂרֵשׁ (וְזֶה 'בְּהַפְּרָאֵם' (בראשית ב, ד)
 'בְּאַבְרָהָם' (בר"ר יב, ט), עַל כֵּן גַּם
 אַבְרָהָם [שָׂרָשׁ] כָּל הַצְּדִיקִים, וְזֶה 'אֶחָד
 הָיָה אַבְרָהָם' (יחזקאל לג, כד):
 עַל כֵּן נִתֵּן לוֹ אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי, הַגֵּם שְׁהִיא
 אֶרֶץ שְׁבַעָה עַמִּים, וּפְרוּשׁ רַשִׁי
 ז"ל יְדוּעִיא. וַיֵּשׁ לְפָרֵשׁ עוֹד כְּנָל, כִּי
 עָקַר הַמִּדּוֹת לְהִיּוֹת הָאֲהָבָה רַק לְה' לֹא
 לְשׁוֹם עֲנִין אַחֲרָי, וְזֶה הוּא מִדַּת 'אַבְרָהָם
 אֲהָבִי' (ישעיה מא, ח), וְזֶה לְעַמַּת זֶה, כִּי
 הַשְּׁבַעָה אֲמוֹת נִגְדָּ שְׁבַעָה מִדּוֹת מְחֻסָּד

האהבה לה'
 לבדו היא עיקר
 ושורש כל
 המידות וכן
 הכנעני שהוא
 בחי' אהבה
 רעה הוא
 שורש כל הו'
 אומות

◆ ציונים ומקורות ◆

פר' תזריע ד"ה וזה יש לפרש: 'האהבה כולל כל
 מידות טובות, כמו שפירשנו 'אחד היה אברהם
 ויירש את הארץ'. ולהלן פר' אמור ד"ה במדרש
 והנה איתא: 'שורש כל המידות הוא חסד
 האהבה, שלא להיות לאדם אהבות אחרות ולא
 תאוות כי אם לה' ואהבה לה' נקרא 'אברהם',
 כמו שפירשנו כי כל התורה שמותיו של הקדוש
 ברוך הוא וכו', ושם האהבה בתורה הוא
 'אברהם' וכו', ועל כן כתיב 'אחד היה אברהם
 ויירש את הארץ' עליונה'. יג. עיין פסחים נ.
 'וכנעני מנלן דאיקרית תגר, דכתיב (בראשית לח, א)
 'וירא שם יהודה בת איש כנעני', מאי 'כנעני'
 וכו', אמר רבי שמעון בן לקיש, בת גברא תגרא,
 דכתיב (הושע יב, ח) 'כנען בידו מאזני מרמה'.
 ואיבעית אימא מהכא, 'אשר סוחריה שרים
 כנעניה נכבדי ארץ' (ישעיה כג, ח). יד. בראשית
 לה, ה: 'ויסעו ויהי חתת אלהים על ההרים אשר
 סביבתיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב'. טו. ראה
 רש"י שם ד"ה האמרת והאמירך: 'אין להם עד
 מוכיח במקרא וכו', ומצאתי להם עד והוא לשון
 תפארת, כמו 'יתאמרו כל פועלי אוון' (תהלים צד,
 ד). טז. עיין זאת זכרון פר' שלח (ב) ד"ה וזה
 לעומת: 'שמעתי בשם הבעש"ט ז"ל ש'כנעני'
 חסד וכן כולם כסדר. כי הנה בסט"א החסד הוא
 התאות נשים, הוא לשון סוחר שמשפיע כדי
 לקבל תענוג מזה, וזה לשון 'כנען' תגר, ו'חתי'
 לשון 'אל תחת' (דברים א, כא) לשון פחד,

הזוהר וכן כתבו כל המקובלים כי 'ששת ימים'
 הם שמים וארץ ושלמותם וקיומם כי בהמצאם
 ימצאו כל המעשים, כי באצילות השש ספירות
 שהם הימים העליונים הכלולים מדין ורחמים
 אור וחושך, שהם חסד גבורה תפארת נצח הוד
 יסוד, נפעלו כל מעשי בראשית ונעשו שישה
 ימים למטה, ונפעל כל פעולה דבר יום ביומו'.
 ט. ע"ע לעיל פר' נח ד"ה צוהר: 'והאהבה מרומז
 באור ע"כ ביום ראשון שהוא בחסד (כי 'עולם
 חסד יבנה', ע"כ ביום ראשון נבראו כולם בכח,
 כי 'את השמים ואת הארץ לרבות צבאיהם, וזה
 'בהבראם' באברהם) ויצא בפועל בריאת האור'.
 וע"ע פר' לך לך ד"ה ואברך מברכך: 'יומם יצוה
 ה' חסדו' שורש כל הימים נקרא 'יומם' הוא חסד
 ראשון לימי בראשית, על כן ביום ראשון נברא
 שורש הכל ואח"כ רק 'תוצא הארץ'. י. ע"ע
 זוה"ק ח"א רל: 'וקוב"ה אודע ליה לאברהם רוא
 דמהימנותא, וכד ידע רוא דמהימנותא, ידע
 דאיהו עיקרא וקיומא דעלמא, דבגיניה אתברי
 עלמא ואתקיים, הדא הוא דכתיב 'כי אמרתי
 עולם חסד יבנה' וגו' וכו', ובהאי בי"ת אתברי
 עלמא דא, ולא אתקיים אלא בימינא, והא
 אוקמוה 'בהבראם' 'באברהם' כתיב, ובגין כך
 'אמרתי עולם חסד יבנה'. יא. רש"י שמות יג,
 ה ד"ה אל: 'כל שבעה גויים במשמע, שכולן
 בכלל כנעני הם, ואחת ממשפחת כנען היתה
 שלא נקרא לה שם אלא כנעני'. יב. ע"ע להלן

הכנעני והפרזי הם מידות אהבה וניצוח דקליפה וכנגדם בקדושה אברהם ומשה

עַל כֵּן כָּשָׁבָא אַבְרָהָם אָבִינוּ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל
 נְאֻמָּר (בראשית יב, ו) 'וְהִכְנַעְנִי אֶזְבָּח
 בְּאַרְצִי, שְׁלֹא אֶבְדּוּ, עַל כֵּן הִבְטִיחוּ
 יִתְבָּרַךְ שְׂיִתֵּן לוֹ אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי. וּבִשְׁעַת
 הַמְרִיבָה עִם רוּעֵיו שָׁל לוֹט נְאֻמָּר (שם יג,
 ז) 'וְהִכְנַעְנִי וְהַפְרִזִי אֶזְבָּח בְּאַרְצִי, יֵשׁ
 שְׁנוּי בְּכָאן לְשׁוֹן 'יֵשֶׁב', וְגַם 'הַפְרִזִי'
 מוֹסִיף. וּלְפִי הַנַּ"ל נִיחָא, כִּי הַפְרִזִי מְרַמֵּז
 בְּנִצְחָ רַע", שְׂרוּצָה דְּוִקָא לְנִצְחָ אֶת חֲבֵרוֹ
 וּמִזֶּה בָּא מְרִיבָה, וְזֶה 'וְהִכְנַעְנִי וְהַפְרִזִי אֶזְבָּח
 יֵשֶׁב' כּו', עַל יְדֵי מְרִיבָה חֲלִילָה מִתְגַּבֵּר
 וַיֵּשׁ לָהֶם יֵשִׁיבָה, 'וְהִכְנַעְנִי' כְּנַ"ל כִּי הַכֹּל
 מִמֶּנּוּ עַל יְדֵי תְּאֻזָּה רַעָה שְׂאִינָה רַק לָה'
 לְבַדִּי". וּבִקְדָשָׁה אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלֵינוּ
 הַשְּׁלוֹם וְהוּא אוֹתִיּוֹת 'אֶהָב רָם'ט (וְנִגְדָּ

נִצַּח מִשֶּׁה רַבְּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם^כ עָנִינוּ וְסִבְלָן
 וְלֹא נִתְקוּטָט) כ"א:

[עוֹד] וְאַתָּה תִּצְוֶה כּו' (שמות כז, כ"ב).
 יֵשׁ לְפָרֵשׁ דִּידוּעֵי דְבֵית
 הַמְּקַדָּשׁ נִחְרַב עַל יְדֵי שְׁנֵאת חַנָּם.
 מִמִּילָא רָאוּי לְהִתְנַהֵג בְּהַפָּךְ מִזֶּה, דְּוִקָא
 בְּאַהֲבָה רַבָּה, וְזֶה עַל כָּל פְּנִים הָעוֹבְדֵי
 ה' בְּרוּךְ הוּא יִרְאוּ וַיִּדְקְדְּקוּ לְהִיּוֹת
 בִּינֵיהֶם אֶהָבָה גְּדוּלָּה, וְאִם יִזְדַּמֵּן לְאָדָם
 אֵיזָה שְׁנֵאתָ עַל חֲבֵרוֹ מִפְּנֵי שְׁלֹא טוֹב
 עָשָׂה לוֹ, יִזְכִּיר שְׂזָה הוּא מַעֲשֵׂה יִצְרָח
 הָרַע לְעַכֵּב הַגְּאֻלָּה חַס וְשְׁלוֹם כְּנַ"ל.
 וְהֵינָה לְזֶה צָרִיךְ הַכְּנַעָה וְשְׁפִלוּת
 בְּדַעְתּוֹ, כִּי שְׁנֵי גָאִים אֵי אֶפְשָׁר לְאַהֵב

כיהמ"ק נחרב
 ע"י שנאת
 חנים ולכן צריך
 להתנהג
 באהבה רבה
 ובפרט בין
 עובדי ה' וזוה
 צריך הכנעה
 ושפלות

◆ ציונים ומקורות ◆

'אחד היה אברהם', [כין] עיקר הוא האהבה לו
 יתברך [כמו] שהיה אברהם, כן נמי להיפך כנעני
 הוא נואף שורש כל מידות רעות, שע"ז בא
 לקטטות ולכל מידות רעות, שעל כן הוא כלל
 השונא צדיקים העובדים מאהבה הוא נואף, ואם
 הוא יותר נואף מדבר על צדיקים ומתקוטט ר"ל,
 ע"כ שורש השבע עממין היה כנעני. יט. ע"ע
 באר מים חיים שמות כ, כ: 'זה היה בחינת אהבת
 אברהם אבינו שקראו הכתוב 'אברהם אוהבי'
 (ישעיה מא, ח), שהיה האהבה תקועה בלבו בל
 תמוט עולם ועד, ולא שכח אותה אף רגע אחת,
 רק תמיד היה בוער בלבו זאת האהבה, ואפשר
 על כן נקרא שמו אברהם, אהב רם, שבו היה
 אמיתת האהבה לרם על רמים'. ב. עיין זוה"ק
 ח"ג רמג. 'לימין משה, דאיהו נצח'. כא. נראה
 שכאן שייך מה שנדפס להלן ד"ה וזה ואתה: 'זוה
 'ואתה', להמשיך ו' ל'אתה' כדאיתא' וכו'.
 כב. 'ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן
 זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד'.
 כג. יומא ט: 'אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה
 ובמצוות וגמילות חסדים מפני מה חרב, מפני
 שהיתה בו שנאת חנים'.

'האמורי' לשון התפארות, לשון 'האמרת היום',
 'פרזי' על נצח, שמגלה המידות העליונים
 להתנהג בהם דוקא עד שינצח את המונעים
 אותו מהם, ושיודו לו שכן ראוי, זה גרוע יותר,
 ועל שמגלה לשון 'פרוז', וגם לשון 'מפריז על
 מידותיו' וכו' עיי"ש. וע"ע לעיל פר' לך לך ד"ה
 ונראה דהנה כתיב. וע"ע בני יששכר מאמרי
 חודש כסליו מאמר הלל והודאה אות לא: 'הז'
 עממין שכבשו בני ישראל הם חג"ת נה"ם
 דסט"א, וסדרם מקובל בידינו מפי כבוד אדומ"ו
 הרב הקדוש כק"ש מו' יעקב יצחק זצוק"ל,
 הכנעני חסד דסטרא אחרא, החתי גבורה,
 האמורי תפארת, הפרזי נצח, החוי הוד' וכו'.
 יז. עיין לעיל פר' לך לך ד"ה וכן פרזי: 'וכן 'פרזי'
 לעומת נצח, כי מי שיש לו אהבתו יתברך עושה
 השתדלות להיות כן לעולם ולנצח, ומנצח
 המונעים ממנו יתברך, וכן מנצח לפניו בנגינות,
 והיפך הוא המריב ורוצה לנצח את חבירו ו'פרזי'
 יש לפרש לשון מפריז על מידותיו'. יח. עיין
 לעיל לך לך ד"ה ומה שאמר: 'ומה שאמר
 'הכנעני', [הוא] כמו שעיקר מידות כולם הוא
 האהבה שלא תהיה רק לו יתברך, ועל כן כתיב

ספר
אוהב
ישראל

פְּרִשְׁת תְּצִוָּה

המנורה
ונרותיה הם
בסוד ז'
המידות

וְאַתָּה תְּצִוָּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גו' שְׁמֹן זֵית גו' נֵר תְּמִיד. יֵשׁ לְרַמֵּז בְּזֶה בְּהַעִיר לֵב וְשׁוֹם שְׂכָל, דִּהְנֵה עֲנִין הַמְּנֹרָה וְנִרְוֹתֶיהָ הֵם בְּסוּד ז' יְמֵי הַבְּנִיָּן, בְּסוּד הַפְּסוּק שְׁאָמַר נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל (דברי הימים א כט, יא) 'לֵךְ ה' הַגְדֵּלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח וְהַהוֹד פִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאָרֶץ לֵךְ ה' הַמְּמַלְכָה וְהַמְתַּנְשֵׂא לְכָל לְרֹאשׁי'. וְעַל יְדֵי אֵלוֹ ז' מִדּוֹת וְכַחוֹת נִשְׁגָּבוֹת עֲלֵינוֹת נִתְגַּלָּה וְנִתְפָּרְסָם כַּח גְּדֻלָּתוֹ וְגְבוּרָתוֹ וְרוֹמְמוֹתוֹ בְּעוֹלָם, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ לִית מַחְשָׁבָה תְּפִיסָא בֵּיהַ פְּלִלִי, וְהוּא מְשַׁלֵּל מֵהַשְּׂגָה, וְאֵל מִי תְדַמְיוֹן אֵל וְיִמָּה דְמוֹת תַּעֲרֹכוּ לוֹ' (ישעיה מ, יח), רַק מַחֲמַת שְׁהַבּוּרָא בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא רְצוֹנוֹ הַטוֹב לְהִיטִיב לְבְרוּאָיו לְהַפְּלִיא וּלְהַגְדִּיל חֶסְדוֹ וְטוֹבוֹ בְּעוֹלָם, וּלְמַנְדֵּעַ דְּאִיהוּ רַב וְשְׁלִיט וְיִכְפִּירוּ וְיִדְעוּ כָּל בְּאֵי עוֹלָם גְּדֻלַּת טוֹבוֹ וְחֶסְדוֹ וְרוֹמְמוֹתוֹ, וְעַל כֵּן הָאֵצִיל וּבְרָא וְיָצַר וְעָשָׂה

אֵלוֹ הַז' מִדּוֹת וְכַחוֹת עֲלֵינוֹם, וְעַל יְדָם נִתְגַּלָּה וְנִתְפָּרְסָם חֶסְדוֹ וְיִרְאָתוֹ וְרוֹמְמוֹתוֹ בְּעוֹלָם, וְהֵן הֵם הַז' יְמֵי בְּרֵאשִׁית, יוֹם הוּא לְשׁוֹן בְּהִירוֹת וְאוֹר. וְיוֹם רֹאשׁוֹן שֶׁל שַׁבָּת הוּא מִדְּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם בְּחִינַת מִדַּת יָד יָמִין, וְיוֹם שְׁנֵי הוּא מִדְּתוֹ שֶׁל יִצְחָק אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שֶׁהוּא בְּחִינַת מִדַּת יָד שְׂמָאל כְּבִיכּוֹל, וְכֵן כָּלָם כְּנוֹדְעֵי: **וְאֵלֹהֵי הַז' מִדּוֹת הֵם בְּחִינַת כְּלָיִם וְצִמְצוּמִים לְקַבֵּל הַשְּׁפַע קְדֻשָּׁה שְׁמֹן מִשְׁחַת קְדֻשׁ דְּנִחִית וְנִמְשָׁךְ מִחֻכְמָה עֲלֵאָה קְדִישָׁא.** וְהֵם דְּגַמַּת הַנֵּר, אֲשֶׁר הוּא כְּלֵי וְצִמְצוּם לְקַבֵּל הַשְּׁמֹן וְהַפְּתִילָה. וְהַחֻכְמָה נִקְרָאת 'יו"ד', וְעַדִּין הוּא טְמִיר וְגַנְיֹז כְּלֵי שׁוֹם הַתְּגָלוֹת עַד שְׁנִצְטִיר בְּהַכְּנָה, עוֹלָם הַבִּינָה, וְהַכְּנָה הוּא עַל יְדֵי אוֹתִיּוֹת, וְאִזּוּ מִשְׁם נִתְגַּלָּה וְנִתְפָּרְסָם הַשְּׁפַע עֲלֵאָה קְדִישָׁא שֶׁהוּא הַשְּׁמֹן מִשְׁחַת קְדֻשׁ לְכָלִי הַשְּׁבַע מִדּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, וְזֶהוּ סוּד ב' מִן בְּרֵאשִׁית כְּזֶה" שֶׁהוּא נִקְדָּה בְּהִיכְלִיָּה"ט, כִּי יו"ד הוּא

ז' קני המנורה
כנגד ז' המידות
שהם כלים
לצמצום השפע
מהחכמה

◆ ציונים ומקורות ◆

ו' יסוד, יום ז' שבת מלכות, זו היא דעת הכולל הפשוט כפי רוב המקובלים. ו. זוה"ק ח"ב קכג: ז. עפ"י כת"י, ובדפו"ר 'כל'. ח. בתורת אמת: כזה ב. ט. עיין תיקו"ז יט. "בראשית" ב' ראשית, נקודה בהיכליה, והאי נקודה איהי מחשבה סתימא. וע"ע אור החמה על הזוה"ק ח"ג לה: 'התורה התחילה בבי"ת לפי שהמלכות היא היכל ודמות בית אל התפארת, והתפארת בתוכה כעין נקודה בהיכליה, ובי"ת ב'בראשית' היא דגושה, ורמזו הדגש אל התפארת נקודה בהיכליה, וכיוצא בזה יובן הענין למעלה בחכמה ובינה כי הבינה היכל החכמה.'

א. 'ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד'. ב. ראה מערכת האלקות פ"ט: 'ציוה ה' מנורה בז' נרות, כנגד הבנין המאיר לארץ'. וע"ע ספר הפליאה כב: ד"ה פרט וכלל: ז' קני מנורה, ג' הימיניים הם גדולה נצח יסוד, והנה האמצעי הוא התפארת העומד באמצע, והג' שמאליים הם גבורה הוד מלכות'. ג. עיין זוה"ק ח"ב רעו: וע"ע שם ח"ג צב. ד. תיקו"ז יז. ה. עיין זוה"ק ח"ב רעו. וע"ע פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פ"י ערך ימים: 'יש שמנו ימים כסדרן, יום א' גדולה, יום ב' גבורה, יום ג' תפארת, יום ד' נצח, יום ה' הוד, יום

נִקְדָּה קִטְנָה, וְעַל יְדֵי הַתִּלְתָּ וְוִי"ן וְהַקְוִי"ן שֶׁל הַב' נִתְגַּלָּה לְעוֹלָם הַבִּינָה, וּמִשָּׁם לְהוֹ מְדוּת הַקְדוּשׁוֹת בְּסוּד ז' תְּבִין שֶׁל 'בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ' (בראשית א, א), וְיֵשׁ גַּם בֵּן בְּזָה הַפְּסוּק כ"ח אוֹתוֹת נִגְדַּד כ"ב אוֹתוֹת הַתּוֹרָה וְה' אוֹתוֹת מִנְצַפ"ךְ, שֶׁהֵם ז"ךְ אוֹתוֹת, וְהַשָּׁמֶן מִשְׁחַת קִדְשׁ הַמִּחְיָה אוֹתָן פִּי 'הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעֲלִיָּה' (קהלת ז, יב) וְנִעֲשֶׂה כ"ח, וְזֶהוּ הַפֶּח' הָעֲלִיּוֹן הַקְדוּשׁ כְּבִיכּוֹל, הַמְשַׁפֵּיעַ וּמְאִיר לְהוֹ תְּבִין סוּד ז' יְמֵי הַבְּנִין עַל יְדֵי עוֹלָם הַבִּינָה, וְהֵם בְּסוּד ז' קְנֵי הַמְּנוֹרָה שֶׁהֵם הַפְּלִים הַמְצַמְצָמִים וּמְקַבְּלִים אֶת הַשָּׁמֶן, פִּי 'כָּלֶם בְּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ' (תהלים קד, כד):

יחוד חכמה ובינה ע"י הדעת שהיא בחי' משה

וְהִנֵּה כְּתִיב (משלי כד, ד) 'וּבִדְעַת חֲדָרִים יִמְלְאוּ', וְעַקֵּר הַיַּחְוּד וְהַקְשׁוּר שֶׁל חֲכָמָה וּבִינָה שֶׁהֵם תְּרִין רַעֲיִן דְּלֹא מִתְּפָרְשִׁין^א הוּא עַל יְדֵי הַדְּעַת הָעֲלִיּוֹן מִיַּחַד וּמְקַשֵּׁר אוֹתָם כְּבִיכּוֹל וְכַמְבַּאֵר לְעֵיל, וְהַדְּעַת הָעֲלִיּוֹן הַקְדוּשׁ הוּא בְּחִינַת מְדוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבִּינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם כַּנּוֹדַע לְהַפְּאִים בְּסוּד ה'י"ב, וְכַמְבַּאֵר בְּכַתְּבֵי הָאָר"י הַקְדוּשׁ ז"ל^ב שֶׁתְּבַת 'מֹשֶׁה' הוּא מְסַפֵּר הַשְּׁנֵי שְׁמוֹת הַקְדוּשִׁים 'אֵל שַׁד"י' שֶׁעַל יָדָם

בָּא הַתְּגַלּוֹת הַשְּׁפַע לְעוֹלָם הַבְּרִיאָה. וְגַם 'מֹשֶׁה' הוּא מְסַפֵּר דָּשֵׁם ע"ב הַקְדוּשׁ בְּרַבּוּעַ שֶׁהוּא הַוִּי"ה בְּמַלּוּי יוּדִי"ן וּמְסַפֵּר שֵׁם אֱהִי"ה הַקְדוּשׁ בְּמַלּוּי יוּדִי"ן^ג, כְּזֶה, יו"ד יו"ד ה"י יו"ד ה"י וְא"וִי"ן יו"ד ה"י וְי"ו ה"י אֶלְף ה"י יו"ד ה"י, וְשְׁנֵי שְׁמוֹת הַקְדוּשִׁים הָאֵלוּ עוֹלָיִם מִמֶּשׁ מְכוּן כְּמְסַפֵּר 'מֹשֶׁה', וְאֵלוּ הַשְּׁנֵי שְׁמוֹת הַקְדוּשִׁים הֵם סוּד חֲכָמָה וּבִינָה^ד, וּמִתְיַחֲדִים עַל יְדֵי הַדְּעַת הַקְדוּשׁ בְּחִינַת 'מֹשֶׁה', וּמִתְגַּלֵּים לְעוֹלָם הַבְּרִיאָה עַל יְדֵי הַשְּׁנֵי שְׁמוֹת 'אֵל שַׁד"י':

וְהִנֵּה הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ לְגַדְלָ רַב טוֹבוֹ וְחֲסִדּוֹ רְצָה לְהֵיטִיב לְיִשְׂרָאֵל עִם קְרוּבוֹ, וְצִוָּה אוֹתָם שֶׁיַּעֲשׂוּ אֶת הַמְשָׁפֶן וְכִלּוֹ הַכֹּל בְּדַגְמָא עֲלִיּוֹנָה כְּבִיכּוֹל, וְשֶׁעַל יָדָם יִתְמַשְׁףּ וְיִתְרַבֵּה שְׁפַע הַקְדוּשׁ לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וְצִוָּה אוֹתָם לַעֲשׂוֹת מְנוֹרָה הַטְּהוֹרָה בְּשִׁבְעַ גִּירוֹתֶיהָ דַּגְמַת ז' קְנֵי הַמְּנוֹרָה הַקְדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה, וְלִקַּח לְמְאוּר שָׁמֶן זַיִף זַף דַּגְמַת הַשָּׁמֶן ז"ךְ הָעֲלִיּוֹן הַקְדוּשׁ וְכַמְבַּאֵר^ה:

וְעַקֵּר הַיַּחְוּד וְהַקְשׁוּר הוּא עַל יְדֵי הַדְּעַת הָעֲלִיּוֹן הַקְדוּשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְדוּת מֹשֶׁה רַבִּינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְלָזֶה צִוָּה הַבּוֹרָא

המשכן וכליו הם כדונמא עליונה ועל ידם נמשך השפע

מש"ר נצטוה לייחד בחינת שמו העליון עם בחי' ז"ך אותיות

◆ ציונים ומקורות ◆

(שמות לח, כא), דא רזא דדעת'. יג. פרי עץ חיים שער הנהגת הלימוד פ"א: 'משה בגי' 'אל שד"י' שהוא עולם הבריאה, כי לכן זכה משה לבינה המקננא בכורסייא'. וע"ע טעמי המצוות פר' ואתחנן מצות ת"ת כוונת קריאת המשנה. יד. ליקוטי תורה להאריז"ל פר' שמות ד"ה ותקרא שמו משה, וד"ה פקוד פקדתי. טו. נראה דצ"ל זי"ו. טז. עיין שער ההקדמות דף ס ע"ב: 'הנה ביארנו, שבחכמה יש הוי"ה דיודי"ן, ע"ב. וע"ע זוה"ק ח"ג קח: 'אהי"ה דאיהי בינה'. יז. ד"ה ואלו הו'.

י. ע"ע לעיל פר' שמות ד"ה ואלה שמות: 'כתיב (תהלים קד, כד) 'כולם בחכמה עשית', כי בריאת כל העולמות היה על ידי החכמה עילאה קדישא, בחינת ראשית המחשבה, וזהו סוד 'בראשית ברא' גו' (בראשית א, א). ותרגם ירושלמי 'בחוכמתא'. וחכמה הוא בחינת יו"ד, ונצטייר בהבנה בחינת ה' עילאה עלמא דבינה, והם הם המוחין והחיות של כל העולמות, כי 'החכמה תחיה', ועיקר בחינת הגלות הוא הסתלקות המוחין. יא. זוה"ק ח"ג ד. יב. זוה"ק ח"ב רכא. "אשר פקד על פי משה"

ברוך הוא וברוך שמו למשה רבינו עליו השלום ואתה תצוה את בני ישראל' הוא מלשון צוּתָא וְחִבּוּר, 'ויקחו אליך שמן זית זך' הינו שהם יביאו אליך שמן זך' כפשוטו, ואתה תקשר ותיחד ותכונן להשמן זך' העליון הקדוש והטהור " בסוד ז"ך' אותיות וְכַנ"ל^י, ותקשר על ידי מדתך שהוא הדעת העליון הקדוש השמן עם זך וְכַנ"ל:

וּבָזָה יְהִיָּה 'למאור' וְלְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד', הינו להמשיך השפע משח רבות עלאה קדישא אל הז' קני המנורה שהם בסוד שבעה ימי בראשית שהם בסוד ז' גרות, וְלְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד'. וְזֶה יְהִיָּה עַל יְדֵי אֶהָרָן וּבְנָיו הַקְּדוֹשִׁים, כִּי כֹהֵן הוּא בְּסוּד הַחֶסֶד^י, וְכִשְׂיִדְלִיקוּ הַמְּנוֹרָה בְּכוֹנֵה זָכָה וְנִקְיָה, בְּזֶה יִמְשֹׁךְ שְׁפַע טוֹבָה וְחֶסֶד אֶל עַלְיוֹן יִתְבָּרַךְ אֶל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְעַלְיָה לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וְהַמְשָׁפִיל יְבִין:

אהרן ובניו ימשיכו כהדלקתם שפע ועליה לכל העולמות

או יאמר ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך ג'י. והוא על דרך רמז, דהנה 'שמעון העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה, כיון שהגיע וכו', עד שבא רבי עקיבא ודרש 'את ה' אלהיך תירא' (דברים ו, יג) לרבות תלמידי חכמים' (פסחים כב: ב^א, פי 'את' לרבות הטפל לויב. והנה ידוע^ב כאשר מתועדים שני צדיקים יחד ומדברים יחד זה עם זה, אז נעשה יחוד והתקשרות העולמות ונפש נתקשר בנפש. וטעם הדבר הוא, לאשר עקר חיות האדם הוא המחשבה, בסוד 'החכמה תחיה בעליה' (קהלת ז, יב), ומן המחשבה בא אל הלב 'בינה לבא ובה הלב מבין'^ב, ומן הלב בא על ידי השית עזקין דקנה^ב אל הפה בסוד 'מלכות פה'^ב, ונמצא על ידי ה' מוצאות הפה נתגלה הכל ונתודע כל המחשבות והחכמות סתומות, ועקר החיות תלוי בדבור. ולזה כאשר שני צדיקים

כששני צדיקים מדברים זה עם זה נעשה יחוד העולמות

◆ ציונים ומקורות ◆

ליראת שמים ואין כאן ח"ו שום שיתוף וכו', דודאי השם יתברך נבדל מן הכל וכו', אבל מכל מקום אצל שאר האדם נחשב התלמיד חכם כאילו הוא טפל עם השם יתברך וכו', ואין כאן ח"ו שיתוף כלל כאשר ירא מן החכמים, כי היראה הזאת מצד כי החכמים הם דבוקים עם השם יתברך ומצורפים אליו טפלים בערך שאר אדם. ועל זה אמר הכתוב "את ה' אלהיך תירא' לרבות תלמידי חכמים', כי בכל מקום לשון 'את' בא לרבות דבר הטפל והדבק, כמו שדרשו רז"ל 'ורחץ במים את בשרו' (ויקרא טו, טז) את הטפל לבשרו, היינו שערות שלו, "את השמים ואת הארץ' (בראשית א, א) לרבות תולדותיהן' (רש"י שם), והתלמיד חכם גם כן טפל אצלו יתברך. כג. עיין נועם אלימלך פר' יתרו ד"ה ויש לפרש דהנה הצדיק. כד. תיקו"ז יז. כה. עיין זוה"ק ח"ג קכא: וע"ע פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פכ"ג ערך קנה. כו. תיקו"ז שם.

יח. ד"ה ואלו הז'. יט. זוה"ק ח"ג קמה: דבר אחר, 'וחסד ה' מעולם ועד עולם' (תהלים קג, יז), אילין אינון כהני דאתו מסטרא דחסד, ואחסינו אחסנא דא, דנחית מעולם דלעילא לעולם דלתתא'. ב. 'ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד'. כא. 'שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתים שבתורה, כיון שהגיע ל'את ה' אלהיך תירא' פירש. אמרו לו תלמידיו, רבי, כל אתים שדרשת מה תהא עליהן. אמר להם, כשם שקיבלתי שכר על הדרישה כך אני מקבל שכר על הפרישה. עד שבא רבי עקיבא ודרש 'את ה' אלהיך תירא' לרבות תלמידי חכמים'. כב. עיין שו"ת מהרי"ל סי' א', וע"ע נתיבות עולם נתיב התורה פ"ט: עד שבא רבי עקיבא ולימד 'את ה' אלהיך תירא' לרבות ת"ח. ורצה בזה כי יש לשתף יראת חכמים עם יראת שמים, כי יראת חכמים השלמה

ספר
בת עין

יִרְאָה שֶׁל כָּל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, 'הַמְסַגֵּרֶת' הוּא בְּחִינַת אוֹצֵר שֶׁהוּא סְגוּר וּמְסֻגָּר לְבַעֲלָיו, רְצָה לוֹמַר מְרַמֵּז גַּם כֵּן לְבְּחִינַת יִרְאָה, 'תְּהִיִּן הַטְּבַעֲת' רְצָה לוֹמַר 'טְבַעֲת' הוּא בְּחִינַת מְקִיף, כְּדֹאִתְאִיִּי עַל טְבַעֲת הַקְּדוּשִׁין שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקִיף:

אור מקיף השומר אותו מכל צד שלא יגע בו זר המה הקלפות:
וְזֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב "לְעַמַּת" הַמְסַגֵּרֶת' וְגו'. פְּרוּשׁ 'עוֹמַת' גִּימְטְרִיא שֶׁשֶׁה פְּעָמִים 'אֱלֹהִים' שְׁמֵרֵמֵז עַל בְּחִינַת יִרְאָה^נ, 'עוֹמַת' מְרַמֵּז עַל שֶׁשֶׁה פְּעָמִים

^לעומת
המסגרת' וגי'
רומז למקיף
השומר על
היראה של ימי
המעשה

פְּרִשְׁת תְּצִוָּה

שְׁנַקְרָאת רֵאשִׁית' כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיא, י) 'רֵאשִׁית חֲכֵמָה יִרְאֵת ה'', בְּשִׁבִיל יִרְאֵת ה' 'בְּרֵא אֱלֹהִים אֶת' כּו'. פְּרוּשׁ שֶׁעֶקֶר בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ בְּכֹדֵי שִׁיחֵיהָ לְאָדָם יִרְאֵת ה' יִרְאָה עַלְאָה יִרְאֵת בְּשֵׁת, שִׁיחֵיבּוֹנֵן תְּמִיד אֵיךְ שֶׁהַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְלִית אֲתֵר פְּנוּי מְגִיחָה

וְאֵתָה תְּצִוָּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְלִהְבִּין לָמָּה לֹא כְּתִיב 'וְאֵתָה צו' שֶׁהוּא לְשׁוֹן אֲזַהְרָה לְמִשֶׁה שִׁיחֵיהָ, אָבֵל 'תְּצִוָּה' מְשַׁמַּע שְׁמֵמִילָא יִצְוָה וְלֹא לְשׁוֹן אֲזַהְרָה:
דִּהְיָה כְּתִיב (בראשית א, א) 'בְּרֵאשִׁית בְּרֵא' כּו', וְאָמְרוּ חַז"ל 'בְּשִׁבִיל יִרְאָה

^צב לשון
'תצווה' שאינו
לשון אזהרה

עיקר הבריאה
בשביל היראה
ע"י ההתבוננות
ואח"כ יבוא
לאהבה

◆ ציונים ומקורות ◆

סוד אור מקיף. וע"ע אוהב ישראל פר' קדושים ד"ה והנה ידוע שישראל: 'והטבעת קידושין הוא המקיף אותו סוד אור מקיף. ועיין פרי עץ חיים שער השבת פי"ג: 'ומתפללין 'אתה קידשת', רמו לסוד קידושין שלה שנותן לה חתן בסוד ז' ברכות, ואז היא נתקנית ונקנית לבעלה ואסורה לכל העולם, כי אין לכוחות החיצונים שום אחיזה ויניקה בה, ולפיכך נתקנה בסוד הקידושין.

א. זו"ח י. 'ר' יהודה אומר לא נברא אלא בשביל היראה שנקראת 'ראשית', שנאמר (משלי א, ז) 'יראת ה' ראשית דעת'. וע"ע שם יג: רבי יצחק אמר תחילת כל העולם ובניינו לא נברא אלא על היראה, להיות אדם בעל יראה לשמים ובעל יראה לבריות, מדכתיב 'בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ', 'את השמים' להיות ירא לשמים. 'ואת הארץ' להיות ירא לבריות, כמו כן מלמד שכל העולם לא נברא אלא על היראה

דאמצעיתא ביומא תליתאה' וכו'. וע"ע מאור עינים פר' בשלח ד"ה והנה מורי: 'מורי ורבי נשמתו בגנוי מרומים אמר, דאיתא בזוהר הקדוש כי כל יום מימי השבוע קאים על מידה אחת, 'ויהי אור' (בראשית א, א) ביום א' הוא מידת אהבה וכו' עיין בזוהר בראשית, ואמר שצריך האדם לזכך מידותיו בכל יום, דהיינו ביום א' מידת אהבה, ביום ב' מידת יראה וכן כולם, יראה על מידותיו לתקנם כאמור בכל יום מידה אחת ביותר, ואם לא די לו, יקום על המידה עד שיבררנה. ואמר מורי שהוא נהג כך בתחילה, שהיה מפנה לבו מלימודו מכל עסקיו לעיין שעה או ב' שעות בכל יום במידה אחת עד שנתבררה אצלו צלולה גמורה'. נח. עיין תיקו"ז פט: 'אלקים' הא אוקמוה תמן דחילו'. נט. עיין שער המצוות פר' כי תצא ד"ה מצות הקידושין. וע"ע משנת חסידים מס' חתונה ומילה פ"א מ"ה: 'ויכוון שע"י הקידושין נותן לה

וְהוּא מוֹשֵׁל בְּכָל וּמְחִיָּה אֶת כָּלָם בְּכָל עֵת
וּבְכָל רְגַע^ב, וּכְשִׁיתְּבוֹנֵן תָּמִיד בְּכָל עֵת
בְּזֶה אֲזִי בְּיָדַי יִפֹּל עָלַי אֵימָתָה וְפָחַד
וְיִרְאָה וּבּוֹשָׁה מִפָּנָיו יִתְּבַרֵךְ, וְאַחַר כֵּן
יֵאָהֵב אוֹתוֹ יִתְּבַרֵךְ (בְּהִתְבוֹנְנוֹ בְּחִסְדּוֹ
הַגָּדוֹל) כּו', וַיִּשְׁתַּוְּקֵן לְדָבָק בּוֹ יִתְּבַרֵךְ עַל
יְדֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת:

וְכֵן תָּמִיד יִרְגִּיל אָדָם אֶת עֲצָמוֹ לְהִתְבוֹנֵן
בְּגִדְלָתוֹ יִתְּבַרֵךְ עַד שְׁיִגִיעַ לְמִדַּת
הִירְאָה יִרְאֵת בְּשֵׁת וּמָזָה יִגִיעַ אַחַר כֵּן
לְמִדַּת אֶהְבָּה אֲמִתִּית לְהִשְׁתַּוְּקֵן בּוֹ יִתְּבַרֵךְ
עַד כְּלוֹת הַנְּפֶשׁ, כִּי זֶהוּ עֵקֶר הָעֲבוּדָה וְזֶה

יתרגל להתבונן
בגדלות הבורא
ויגיע ליראה
ואח"כ לאהבה
אמיתית

תְּכַלִּית וְעַקֵּר בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ
'בְּרִאשִׁית בְּשָׁבִיל יִרְאָה שְׁנִקְרֵאת רִאשִׁית',
כְּמֵאמֶר הַכְּתוּב (שם קיח, כ) 'זֶה הַשֵּׁעַר לְהַ'
צְדִיקִים יָבֹאוּ בּו'^א, וּמִיִּרְאָה יִגִיעַ לְבַחֲיִנַת
אֶהְבָּה^ה, וְזֶהוּ דְאִיתָא בְּתַקוּנֵי זְהַר (י.)
'בְּרִאשִׁית אֶהְבָּה בְּחִשְׁבֹן זְעִיר', פְּרוּשׁ
בְּמִסְפָּר קָטָן 'בְּרִאשִׁית' בְּגִימְטְרִיא
'אֶהְבָּה', כִּי מְבַחֲיִנַת יִרְאָה יִגִיעַ גַּם
לְבַחֲיִנַת אֶהְבָּה:

וְכֵל זֶה יְכוּלִין לְהַשִּׁיג עַל יְדֵי קְדֻשַׁת
שַׁבָּת, עַל כֵּן 'בְּרִאשִׁית' אוֹתִיּוֹת 'יִרְא'
שַׁבָּת' (תיקו"ז ט.ס.)^ה:

הנ"ל יכולים
להשיג ע"י
השבת

◆ ציונים ומקורות ◆

קדמאה לחכמה עילאה, יראת ה' איהי. וע"ע
זו"ח ח"א עה: 'בקדמיתא בעי לאשתדלא בהאי
יראה דאיהי פתחא דכולא וכו', בגין דכל בר נש
דלא דחיל חטאה לית ליה רשו למיעל להאי
פתחא דמהימנותא, כיון דמהאי פתחא דחיין ליה
מכולא דחיין ליה, דלית ליה במאי דייעול
לכולא, הה"ד 'זה השער לה'. וע"ע יושר דברי
אמת אות יד: 'ביראה נאמר 'זה השער לה', כי
מי שבא בשער שהמלך בו נופל עליו יראה
בטבע, כן האדם כשנופל עליו פחד השי"ת בלבו
סימן שנכנס במחשבתו בשער המלך'. ד. ע"ע
תולדות יעקב יוסף פר' עקב ד"ה מצוה ואהבת:
'מצד הסברא ומצד הכתובים מוכח דלעולם
קדמיה יראה לאהבה, וכמ"ש המפרש להרמב"ם
שם (יסודי התורה פ"ב ה"א) וז"ל 'ולעולם לא תהיה
האהבה קודם, כי אם לאחר היראה' עב"ל,
ובכתוב נאמר 'ראשית חכמה יראת ה'', כי
היראה היא הפתח והשער אשר יכנס בה לפנים
אל מדרגת האהבה. ה. ע"ע מאור עינים
ליקוטים (עמ' תרסג) ד"ה והנה באמת: 'בשבת
מתפשטת היראה אפילו על עם הארץ (ירושלמי
דמאי פ"ד ה"א), והטעם כי שבת נקרא 'שבת
מלכתא' שמלכותו מתגלה בעולם, והיראה היא
בחינת המלכות (תיקו"ז עז.), ועל ידי היראה
שמקבלין בשבת יוכל לעבוד ביראה ההיא כל
ימי החול ויהיה כל מעשיו לשם שמים וכו'. ולכן

שנקראת ראשית, שנאמר 'ראשית חכמה יראת
ה'' וזהו דכתיב 'בראשית'. ב. עיין שלה"ק
עשרה מאמרות מאמר שלישי ורביעי: 'ואתה
מחיה את כולם' (נחמיה ט, ו), ופירשו רז"ל ואתה
מהוה לכולם, וכן פירוש 'ואתה מחיה את כולם',
והכל ענין אחד. כי מאחר שהוא יהוה אותם
והמציאם מן האין, יוכרח שיושפעו ממנו וכו',
נמצאו שהוא ממציאם ומהוהם בכל עת ובכל
רגע ובכל שעה. ובענין זה יובן 'ובטובו מחדש
בכל יום תמיד מעשה בראשית' שהוא שפע
השופע להחיותם ולהעמידם ולהציבם בצביונם.
ואם ח"ו יעלה על הדעת הסתלקות שפעו מהם
כרגע יספו ואינם. וע"ע אור החיים ויקרא כב, יב
ד"ה עוד אמרו: 'כל הנבראים יורד להם החיות,
כי זולת החיות אין נברא, והוא סוד אומרו 'ואתה
מחיה את כולם'. ג. עיין זוה"ק ז: 'רבי חייא
פתח 'ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל
עושיהם תהילתו עומדת לעד' וכו', הדא הוא
דכתיב 'פתחו לי שערי צדק, זה השער לה', ודאי
דאי לא ייעול בהאי תרעא לא ייעול לעלמין,
למלכא עילאה דאיהו עילאה וטמיר וגניז ועביד
ליה תרעין אילין על אילין, ולסוף כל תרעין עבד
תרעא חד בכמה מנעולין בכמה פתחין בכמה
היכלין אילין על אילין, אמר כל מאן דבעי
למיעל לגבאי, תרעא דא יהא קדמאה לגבאי,
מאן דייעול בהאי תרעא ייעול, אוף הכי תרעא

משה השיג
אהבה ויראה
אמיתים והיה
בעיניו כחסר
שנשתיקק
תמיד ליותר

וְאִיתָא בְּגִמְרָא (ר"ה כא:) עַל פְּסוּק (תהלים ח, ו) 'וּתְחַסְרֵהוּ מְעַט' כּו' אָמְרוּ חַז"ל 'חֲמֻשִּׁים שְׁעָרֵי בֵינָה נִבְרְאוּ וְכָלֶם נִתְּנוּ לְמֹשֶׁה חֶסֶר אֶחָד'. וְלִכְאוּרָה קָשָׁה לִישָׁנָא 'וְכָלֶם', אִם חֶסֶר אֶחָד אֵינּוּ 'כָּלֶם', וְהָיָה רְאוּי לֹמַר וְלֹא נִתְּנוּ לְמֹשֶׁה כִּי אִם מ"ט. אֲלֵא הָעֲנִין הוּא 'כִּי אִם לְבֵינָה תִקְרָא' (משלי ב, ג), 'אִם הוּא בְּחִינַת יְרָאָה, לְשׁוֹן אֵימָה וּפְחָד, אָב' הוּא בְּחִינַת אֶהְבָּה פִּדּוּעַ, שְׁצָרִיף לְהִיּוֹת לְכָל אָדָם אָב וְאִם רוּחַנִיִּים, הֵינּוּ בְּחִינַת יְרָאָה וְאֶהְבָּה לְה' כַּנ"ל, וְשִׁנְיָהֶם בְּיַחַד 'אָב וְאִם' גִּימְטְרִיא חֲמֻשִּׁים, וְהֵן הֵמָּה הַחֲמֻשִּׁים שְׁעָרֵי בֵינָה שְׁנַמְסְרוּ לְמֹשֶׁה, בְּחִינַת יְרָאָה וְאֶהְבָּה אֲמַתִּים, יְרָאָה וְאֶהְבָּה עַל־אָה"ה, מְצַד שְׁהִשְׁיַג בְּגִדְלַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ וְעַל יָדֵי זֶה הָיָה יָרָא מִפְּנֵי וְתַמִּיד נִשְׁתַּוְּקַק לְדָבָק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֶהְבָּה רַבָּה וְחִפְיָצָה וְתִשְׁוֹקָה נִפְלְאָה עַד כָּלֹת הַנֶּפֶשׁ מִמֶּשׁ. וְכָל מַה

שְׁנַתְּדַבֵּק יוֹתֵר בְּמַעֲלָה וּמְדַרְגָּה נִשְׁתַּוְּקַק עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְתַמִּיד הָיָה בְּעֵינָיו חֶסֶר, שְׁרָצָה עוֹד אֶהְבָּה וְהִתְדַבְּקוֹת יוֹתֵר, וְזֶה שְׁאָמְרוּ חַז"ל 'כָּלֶם נִתְּנוּ לְמֹשֶׁה פְּרוּשׁ 'אָב וְאִם' הֵינּוּ יְרָאָה וְאֶהְבָּה אֲמַתִּים, וְעַל זֶה 'חֶסֶר אֶחָד' גִּימְטְרִיא 'אֶהְבָּה', פְּרוּשׁ בְּעֵינָיו הָיָה חֶסֶר מְגִדֵּל תִּשְׁוֹקָתוֹ לוֹ: יִתְבָּרַךְ כַּנ"ל:

ענין המקדש
להניע ליראה
ואח"כ לאהבה
ויהיה יחוד
קוב"ה
ושכינתיה

וְזֶה הָיָה עֲנִין הַמְּקַדֵּשׁ וְהַמְשַׁכֵּן שְׁאָמַר ה' (שמות כה, ח) 'וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנַתִּי' כּו'. כִּי מִקְדָּשׁ הוּא בְּחִינַת 'יְרָאָה', שְׁעַל יָדֵי הַמְּקַדֵּשׁ יִגִּיעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבְּחִינַת 'יְרָאָה', כַּמְאֹמֵר הַפְּתוּב (ויקרא יט, ל) 'וְאֵת שִׁבְתֵּי תִשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ', שֶׁהוּא בְּחִינַת יְרָאָה בְּחִינַת 'הֵיכָל', [וְכִשְׁיִגִיעוּ לְמִדַּת הַיְרָאָה אֲמַתִּיּוֹת אֲזַ יִגִּיעוּ גַם כֵּן לְבְּחִינַת אֶהְבָּה כַּנ"ל] וְאֲזַ יִהְיֶה יוֹה' בְּהֵיכַל קְדָשׁוֹ' (חבקוק ב, כ) בְּחִינַת אֶהְבָּה וְיְרָאָה בְּחִינַת יְחוּדָא דְתַרִּין שְׁמָהֵן פִּדּוּעַי, עֲנִין יְחוּד קְדָשׁא בְּרִיף

◆ ציונים ומקורות ◆

זה עיקר היראה כשנתגלה כבוד מלכותו יתברך שמו, ומעין זה היה בכל עליות רגלים, דכתיב (שמות כג, יז) 'יראה כל זכורך'. כשבאו לעזרה נתמלאו יראת הרוממות. י. עיין תיקו"ז לג: 'היכל המלך דא אדנ"י וכו', אדנ"י סליק לחושבן 'היכל'. וע"ע שם עה. 'מסטרא דאדנ"י מסטרא דיראה'. יא. ד"ה וכן תמיד. יב. עיין תיקו"ז לג: 'היכל המלך דא אדנ"י, דאתמר ביה (תהלים נא, יז) 'אדנ"י שפתי תפתח, אדנ"י סליק לחושבן 'היכל', ואתמר 'וה' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ'. וראה פרדס רימונים שער מהות והנהגה פכ"ג: 'השם אדנ"י נעשה כסא ומכון ומעון לשם יהו"ה, ושם יהו"ה שוכן בהיכל שהוא אדנ"י כדכתיב 'וה' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ', 'הס' כמנין 'אדנ"י' וכמנין 'היכל'. ועיין תיקו"ז עה. וע"ע נועם אלימלך ליקוטי שושנה (עמ'

אמר בתיקונים 'בראשית' 'ירא שבת' שע"י שבת יתגלה מידת היראה בעולם. ו. ראה זוה"ק ח"ג רצ. 'בינה אם, דכתיב 'כי אם לבינה תקרא'. וע"ע תיקו"ז ט: ז. עיין שער הכוונות דרושי קידוש ליל שבת דרוש א: 'אבא נקרא אהבה'. וע"ע להלן פר' מסעי הנה עיקר: 'ובחינת אהבה נקרא אב, מלשון תאב ומשתוקק לה'. ח. ע"ע להלן פר' ויקהל פקודי ד"ה וזהו שאמרו: 'וזהו שאמרו חז"ל (פסחים נ): 'לעולם ילמוד אדם שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה', 'לשמה' אותיות 'למשה', בחינת יראה אמיתית יראה עילאה נקראת משה, כי משה היה לו בחינת יראה הנ"ל בשלמות'. ט. עיין ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה: 'הר המוריה' וכו', שמשם יראה יוצאה לעולם. וע"ע שפת אמת לפסח תרנג ד"ה ובמורא: 'ובמורא גדול' זה גילוי שכינה' (הגש"פ),